

Τα νέα ΤΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ

Τριμηνιαία Εφημερίδα της Αδελφότητας Ξενιτεμένων του Δήμου Μαργαριτίου
Αριθμός Φύλλου 254 • Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2016 • Τιμή: 0,1 €

ΚΩΔ. ΕΝΤΥΠΟΥ 3020 • Γραφεία: Κανάρη 12 • Τ.Κ. 141 23, Λυκόβρυση • Τηλ.: 6986-737 777

ΧΙΟΝΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ ΜΑΣ

Ύστερα από πολλά χρόνια οι κάτοικοι της Θεσπρωτίας είδαν ντυμένο στα λευκά ολόκληρο το νομό μας. Στα χωριά του Δ.Δ. Μαργαριτίου το χιόνι στον κάμπο έφτασε τα 10-15 εκατοστά. Τα παιδάκια χάρικαν παίζοντας χιονοπόλεμο, πράγμα σπάνιο για αυτά.

Ζημιές δεν είχαμε. Οι κτηνοτρόφοι μας δεν αντιμετώπισαν προβλήματα γιατί «των φρομίων τα παιδιά πριν πεινάσουν μαγειρεύουν».

Η μεγάλη χιονόπτωση στην Κύμη Ευβοίας με ανησύχησε για ζημιές που πιθανόν να έπαθε ο καλός μου φίλος αλλά και φίλος της περιοχής μας Πέτρος Ζαργάνης.

Ο Πέτρος είχε έρθει στο Μαργαρίτι με δικά του έξοδα και μίλησε στην Ημερίδα που είχαμε κάνει για νέες και ενεργειακές καλλιέργειες. Επικοινωνήσα μαζί του να μάθω νέα του και η απάντηση ήταν η παραπάνω παροιμία.

Δικαιούται ο Πέτρος τον τίτλο «έξυπνος αγρότης» και δεν είναι τυχαίο.

Από 4 στρέμματα τόπο που είχε από τον πατέρα του δημιούργησε μέσα σε λίγα χρόνια μια από τις καλύτερες βιολογικές μονάδες κηπευτικών, αυγών, φρούτων (ρόδι-σύκο). Πέτρο είμαι τυχερός που είσαι φίλος μου.

Ηλίας Θεοδ. Κάλλης

Κάστρο Μαργαριτίου

Κανένα ενδιαφέρον και από κανέναν δεν υπάρχει να ανοιχθεί ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ ένα μονοπάτι για να μπορέσει να το επισκεφθεί κάποιος.

ΚΡΙΜΑ και ΝΤΡΟΠΗ!!

ΚΑΜΠΟΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ

Από πληροφορίες που έχουμε η μελέτη του αναδασμού έχει δημοπρατηθεί, αλλά ακόμη δεν έχουν αξιολογηθεί οι προσφορές!

Ελπίζουμε και ευχόμαστε το γραφείο στο οποίο θα ανατεθεί το έργο να είναι σοβαρό και υπεύθυνο. Να ολοκληρώσει το έργο σύμφωνα με τις συμβατικές υποχρεώσεις να μην πάθουμε, ότι πάθαμε με το ΣΧΟΑΠ Δήμου Μαργαριτίου, που πληρώθηκαν περίπου 500.000 ευρώ και ΣΧΟΑΠ δεν είδαμε. Γι' αυτό μέρος της ευθύνης φέρει και το γραφείο που το είχε αναλάβει.

Όπως μας ενημέρωσαν η επιτροπή αξιολόγησης των προσφορών είναι ανεξάρτητη και δεν επηρεάζεται από τον Περιφερειάρχη, τον οποίο ευχαριστούμε για την μέχρι τώρα βοήθειά του στον κάμπο Μαργαριτίου.

Για την καθυστέρηση της Επιτροπής να κάνει την ανάθεση δεν μπορούμε να εκφράσουμε γνώμη, γιατί δεν γνωρίζουμε τον τρόπο που γίνονται αυτές. Εκείνο που ξέρουμε είναι ότι «θες απ' τη μάνα, θες απ' τη μαμή το παιδί πέθανε», και στην προκειμένη περίπτωση βλέπουμε ότι στην περιοχή μας, πέρα από το δρόμο Βασιλικός-Διακλάδωση Πάργας, δεν έγινε τίποτε. Τα προβλήματα τα επισημαίνουμε χρόνια, αλλά λύσεις δεν δίνονται. Δυστυχώς οι Έλληνες πολιτικοί δεν ήθελαν ή δεν θέλουν να βάλουν «το νερό στο αυλάκι» να δουλεύει το ριμάδι κράτος, όπως συμβαίνει στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ

ΛΙΜΝΗ ΚΑΛΛΙΔΙΚΗ

Σε προηγούμενο φύλλο της εφημερίδας είχαμε γράψει, ότι η σωστή ονομασία είναι «ΚΑΛΛΙΔΙΚΗ» και όχι «ΚΑΛΟΔΙΚΗ» και ζητούσαμε από τους πρώην Δημάρχους να φροντίσουν για την αντικατάσταση της πινακίδας με την ένδειξη «ΚΑΛΟΔΙΚΗ», όπως και στα δημόσια έγγραφα.

Αφορμή για να επανέλθουμε στο θέμα αποτέλεσαν τα εξής δύο γεγονότα, τα οποία έθεσα υπόψη στον Πρόεδρο της Αδελφότητας κ. Η. Κάλλη. Έκρινε ότι πρέπει «να ξαναγράψουμε για το θέμα αυτό». Και αυτό κάνω:

Συνέχεια στη σελ. 2

Έκθεση – ντοκουμέντο για τους Τσάμηδες

Διασώθηκε πολύτιμη, ιδιόχειρη έκθεση για τους Τσάμηδες, γραμμένη στις 23 Δεκεμβρίου 1943, του αειμνήστου δικηγόρου Χρήστου Σταυρόπουλου, ο οποίος, αν και κατάγονταν από τα Καλάβρυτα, ζούσε μόνιμα από το 1922 στην Παραμυθιά Θεσπρωτίας.

Μεταξύ άλλων επισημαίνει:

«Εν τω Νομώ Θεσπρωτίας εν συνόλω 60.000 κατοίκων, υπάρχει η Μουσουλμανική Μειονότητα εκ 18.000 εξισλαμισθέντων κατά τον 18ο αιώνα ομογενών. Τούρκοι όντες την εθνικότητα οι πλείστοι τούτων και προς την Τουρκίαν κατευθυνόμενοι οσάκις απεδήμουν, διετήρησαν τους μετά ταύτης δεσμούς και μετά την ίδρυση του Αλβανικού Κράτους.

Πλην έχοντες συμφέρον να εξαιρεθώσι της ανταλλαγής πληθυσμών, επεκατέστησαν το πρώτον, το 1924, Αλβανική καταγωγή και εθνικότητα και επέτυχαν την εξαίρεσίν των από της ανταλλαγής, δια πράξεως της Μ. Επιτροπής.

Συνέχεια στη σελ. 4

Λίμνη Καλλιδική

Συνέχεια από τη σελ. 1

1] Φίλοι μου από τη Θεσπρωτία και άγνωστοι, από άλλα μέρη της Ελλάδας, που έρχονται στη Θεσπρωτία μου τηλεφώνησαν και ρωτούν: «γιατί ονομάζετε την ωραία λίμνη σας, με τα κατάπληκτικά νούφαρα, «ΚΑΛΟΔΙΚΗ» και όχι «ΚΑΛΛΙΔΙΚΗ»; Από την Οδύσσεια ξέρουμε ότι πέρασε από εκεί ο Οδυσσεύς και παντρεύτηκε τη Βασίλισσα Καλλιδική και απέκτησαν και ένα γιο τον Πολυποίτη». Ομολογώ ότι αισθάνθηκα άσχημα. Ωστόσο θα μου πείτε γιατί απευθύνθηκαν σε εμένα που δεν είμαι... Μαργαριτιώτης. Λογική η απορία. Μην ξεχνάτε πως η εφημερίδα διαβάζεται από πολλούς και καλώς ή κακώς ο κ. Κάλλης με βάπτισε «Υπεύθυνο Έκδοσης». Που να τηλεφωνήσουν λοιπόν για να κάνουν την επισήμανσή τους;

2] Ψάχνοντας τα χαρτιά μου βρήκα την εξαιρετική εργασία της «Ομάδας Περιβαλλοντολογικής Εκπαίδευσης» του Δημοτικού Σχολείου Μαργαριτίου Θεσπρωτίας με θέμα «ΕΛΟΣ ΚΑΛΟΔΙΚΙΟΥ-η λίμνη με τα νούφαρα» [Σχολικό έτος 2002-2003]. Αν και ο τίτλος δεν είναι σωστός γιατί δεν είναι «Έλος Καλοδικίου» [ένα λάμδα και γένους αρσενικού ή ουδέτερου], αλλά «Έλος Καλλιδικής» [δύο λάμδα και γένους θηλυκού] στο κείμενό τους γράφουν τα εξής:

«Εδώ τελειώνει η Οδύσσεια, αλλά όχι και η ιστορία του Οδυσσέα, ο οποίος εξακολουθεί να βρίσκεται σε διαμάχη με τους συγγενείς των μνηστήρων. Τότε κλήθηκε ο Νεοπτόλεμος, Βασιλιάς των νησιών της Ηπείρου, ως δικαστής. Σύμφωνα με την κρίση του Οδυσσέα υποχρεώνεται να απομακρυνθεί από τη χώρα του και να μην επιστρέψει για δέκα χρόνια. Ξεκίνησε, τότε, πεζός - σύμφωνα με την συμβουλή του Τειρεσία- και με ένα κουπί στους ώμους πέρασε το όρος Ήπειρος. Όταν έφθασε στη Θεσπρωτία, οι χωρικοί άρχισαν αν του φωνάζουν: - Ε, ξένη, που το πας το λυχναστήρι ανοιξιάτικα. Τότε ο Οδυσσεύς πρόσφερε ως θυσία ένα κριάρι, έναν ταύρο κι έναν αγριόχοιρο στον Ποσειδώνα κι εκείνος τον συχώρησε. Επειδή, όμως, ακόμη δεν μπορούσε να επιστρέψει στην Ιθάκη παντρεύτηκε την Καλλιδική, τη βασίλισσα των Θεσπρωτών, και ηγήθηκε του στρατού της Βασίλισσας στον πόλεμο κατά των Βρύγων που τελούσαν υπό την αρχηγία του Άρη. Ο Απόλλων όμως διέταξε ανακωχή. Μετά από εννιά χρόνια ο Πολυποίτης, ο γιος του Οδυσσέα και της Καλλιδικής ανέβηκε στο θρόνο του θεσπρωτικού βασιλείου και ο Οδυσσεύς επέστρεψε στην Ιθάκη».

Συμπέρασμα: Χρειαζόμαστε άλλη απόδειξη ότι είναι «Λίμνη Καλλιδικής» και όχι «Λίμνη Καλοδικίου»; Έχουμε αναφορά του τόπου μας στην Οδύσεια του Ομήρου και το αγνοούμε;

Και εξηγούμαι για να μην παρεξηγηθώ: Δεν κάνω υποδείξεις. Δεν είναι δική μου πρωτοβουλία. Το ξαναγράφω: Με τη σύμφωνη γνώμη του Προέδρου της Αδελφότητας κ. Κάλλη κάνουμε αυτή την επισήμανση. Τίποτε περισσότερο, τίποτε λιγότερο.

Χρήστος Στεφ. Ευαγγέλου
Άλιμος 20 Δεκέμβρη 2016

Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Ηγουμενίτσας

Δελτίο Τύπου

Υπογραφή της σύμβασης για το αποχετευτικό του παραλιακού μετώπου.

Παρουσία του Δημάρχου Ηγουμενίτσας κ. Ιωάννη Λώλου υπογράφηκε σήμερα από τον Πρόεδρο της ΔΕΥΑΗ και Αντιδήμαρχο Ηγουμενίτσας κ. Σωτήριο Μήτση στα γραφεία της ΔΕΥΑΗ, η σύμβαση για το έργο με τίτλο «Έργα συλλογής, μεταφοράς, επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων για την εξυπηρέτηση των οικισμών Συβότων, Πλαταριάς, Πέρδικας, και Αρίλλα Δήμου Ηγουμενίτσας» με την ανάδοχο εταιρεία ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΑΤΕΕ.

Με εξασφαλισμένη χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ 2014-2020, ύψους 37εκ ευρώ, το έργο θα καλύψει τις αποχετευτικές ανάγκες του παραθαλάσσιου μετώπου του Δήμου Ηγουμενίτσας. Μετά την υπογραφή της σύμβασης ο Δήμαρχος προχώρησε στην ακόλουθη δήλωση:

Σήμερα υπογράφηκε η κατασκευή ενός πολύ σημαντικού έργου για το Δήμο μας το οποίο θα εξυπηρετήσει τις ανάγκες των μόνιμων κατοίκων και των επισκεπτών των πλέον τουριστικών περιοχών του Δήμου.

Θα δώσει προστιθέμενη αξία και θα αναβαθμίσει την ποιότητα ζωής των κατοίκων της ευρύτερη περιοχή ενώ παράλληλα θα θωρακίσει το οικιστικό περιβάλλον τουριστικών περιοχών όπως είναι τα Σύβοτα, η Πέρδικα και η Πλαταριά.

Θέλω να συγχαρώ και να ευχαριστήσω όσους σχεδίασαν και ενέταξαν το εν λόγω έργο για χρηματοδότηση στο νέο ΕΣΠΑ και κυρίως την τον Περιφερειάρχη και τη Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας Ηπείρου για τη σύνταξη της μελέτης. Επίσης θέλω να συγχαρώ τον Πρόεδρο και τους υπηρεσιακού παράγοντες της ΔΕΥΑΗ αλλά και τις προηγούμενες Δημοτικές Αρχές για τη συμβολή τους στην ένταξη του έργου στο πρόγραμμα χρηματοδότησης.

Καλώ τέλος την ΔΕΥΑΗ ως επιβλέπουσα αρχή του έργου, να παραμείνει αυστηρά προσηλωμένη στα προβλεπόμενα από τις μελέτες τεχνικά χαρακτηριστικά αλλά και στα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης προκειμένου να παραδοθεί ένα κατασκευαστικά και λειτουργικά άρτιο έργο.

30-01-2017

Κοινωνικά

Γάμοι

- ♥ Ο Παραμυθιώτης Βασίλειος του Χαραλάμπους και η Δόση Ειρήνη του Ηλία παντρεύτηκαν στις 24/09/2016 στο Μεσοβούνι.
- ♥ Ο Ζάχος Ανδρέας του Σταύρου και η Αλιμπέρτη Ευθαλία του Ιωάννη παντρεύτηκαν στις 06/11/2016 στο Δημαρχείο Μαργαριτίου.
- ♥ Ο Κυριάκης Χαράλαμπος του Βασιλείου και η Σούφη Λήδα του Γεωργίου παντρεύτηκαν στις 28/10/2016 στο Μαργαρίτι.
- ♥ Ο Μπαξεβάνος Θωμάς του Σπυριδώνα και η Τσάκου Έλενα του Αποστόλου παντρεύτηκαν στις 22/12/2016 στο Δημαρχείο Μαργαριτίου.

Πένθη

- Ο Τούλας Αριστοτέλης γεννηθείς το 1944, κάτοικος Μαζαρακιάς απεβίωσε στις 18/10/2016
- Η Κυριακή Βασιλική γεννηθήσα το 1929, κάτοικος Ελευθερίου απεβίωσε στις 28/10/2016
- Ο Τάγκας Νικόλαος γεννηθείς το 1934, κάτοικος Καταβόθρας απεβίωσε στις 07/11/2016
- Η Διαμαντή Στυλιανή γεννηθήσα το 1937, κάτοικος Μαζαρακιάς απεβίωσε στις 20/11/2016
- Ο Καρβούνης Αχιλλέας γεννηθείς το 1926, κάτοικος Καταβόθρας απεβίωσε στις 02/12/2016
- Ο Ράπτης Χρήστος γεννηθείς το 1937, κάτοικος Παλαιοκάστρου απεβίωσε στις 17/12/2016
- Η Λιοπιάρη Ευγενία γεννηθήσα το 1937, κάτοικος Ελευθερίου απεβίωσε στις 23/12/2016
- Ο Κουρούπης Βασίλειος γεννηθείς το 1956, κάτοικος Σπαθαρίου απεβίωσε στις 24/12/2016
- Ο Βασιλείου Παύλος γεννηθείς το 1938, κάτοικος Καρτερίου απεβίωσε στις 26/12/2016

Συνδρομές – Ενισχύσεις

• Κατσούλης Αθανάσιος	Σπαθάρη	20 €
• Τόκας Νικόλαος του Βασιλείου	Γερμανία	20 €

ΑΦΙΕΡΩΜΑ – ΤΑ ΚΑΦΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

«Για να τα ξαναθυμηθούν οι παλαιότεροι
και να μαθαίνουν οι νεότεροι συμπατριώτες μας».

Για τα καφενεία του Ελευθερίου (πρώην Σενίτσας), έχουμε κάποιες πληροφορίες οι οποίες αφορούν το σημερινό χωριό, και όχι τον οικισμό της Παλαιάς Σενίτσας. Σύμφωνα λοιπόν με τις προφορικές και γραπτές μαρτυρίες των συμπατριωτών μας, στο Ελευθέρη λειτούργησαν αρκετά καφενεία στο πέρασμα των χρόνων.

Προφορικές και γραπτές Μαρτυρίες:

Συλλέξαμε λοιπόν κάποιες μαρτυρίες τις οποίες σας τις παραθέτουμε όπως μας τις παραχώρησαν. Ο πρώτος που απευθύνθηκα ήταν ο Σωτήριος Χήρας, (γιος της Χρυσαιγής και του Λεωνίδα Χήρα). Γεννήθηκε στις 20-10-1959 στο Ελευθέρη και από πολύ μικρή ηλικία βοηθούσε τον πατέρα του στο καφενείο

Συνέχεια στη σελ. 5

Στην φωτογραφία απεικονίζονται οι αιώνιοι: Αθηνά (το γένος Χήρα) και ο σύζυγός της ο Χρήστος Μπάκας, οι οποίοι διατηρούσαν ένα από τα παλαιά καφενεία του Ελευθερίου. Σημειώνουμε ότι η Αθηνά κρατούσε το καφενείο μέχρι στις μέρες μας, (2015). Την ωραία αυτή φωτογραφία μας την παραχώρησε ο συμπατριώτης μας Μάρκος Ε. Θάνος.

Τα νέα του ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ

Τριμηνιαία Εφημερίδα της Αδελφότητας Ξενιτεμένων του Δήμου Μαργαριτίου
Κανάρη 12, Τ.Κ. 141 23, Λυκόβρυση

Κιν: 6936 855 718 • e-mail: margaritinews@gmail.com

IBAN ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ: GR110110877000087774218504

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ: 3020

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ηλίας Θ. Κάλλης

Κιν. 6936 855 718 • e-mail: iliaskallis@gmail.com

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Χρήστος Σ. Ευαγγέλου

Κιν.: 6974 855 008 e-mail: euaggelou.christos@gmail.com

ΜΟΝΙΜΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:

Παναγιώτης Δ. Τούλας, Ιατρός-Ακτινολόγος

Σπύρος Απ. Σερίφης, Αστυκτηνίατρος-Ταξίαρχος ε.α

Χρήστος Στεφ. Ευαγγέλου, Πολιτικός Μηχανικός ΕΜΠ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Μπακογιάννη Ασπασία, κιν. 6973 669 871

Τα ευυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους

ΤΟ ΜΠΑΤΑΡΙΣΜΕΝΟ ΚΑΡΑΒΙ

ΕΠΙΚΑΙΡΟ ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΗΣ Ι.Μ. ΔΟΧΕΙΑΡΙΟΥ ΑΓ. ΟΡΟΥΣ ΓΕΡΟΝΤΑ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Δέν είναι ούτε τὸ Μοσχάνθη, οὔτε τὸ Ἄνδρος, οὔτε τὸ Δεσποινάκι, οὔτε τὸ Κυκλάδες, οὔτε τὸ Κατερίνη, οὔτε τὸ Παντελῆς. Εἶναι ἡ ἔνδοξη καὶ περιώνυμη Ἑλλάδα! Εἶναι ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ κόσμου, εἶναι ὁ βράχος στὴν ἀκροθαλασσιά, ποὺ τὸν χυτῶν αἰῶνες τὰ κύματα, καὶ ὅμως δὲν μετακινήθηκε καὶ κόλλησαν ἀπάνω του ὅλα τὰ στρείδια καὶ μύδια τοῦ πελάγους καὶ διασώθηκαν δὲν τὰ κατέφαγαν τὰ μαλάκια. Εἶναι τὸ ψηλὸ βουνό, ποὺ ἔδειξε στὸν κόσμο πῶς νὰ σκέπτονται καὶ νὰ ζοῦνε οἱ ἄνθρωποι. Εἶναι ἡ ἐστία, εἶναι τὸ τζάκι, ποὺ συγκέντρωσε γύρω του ὅλο τὸν κόσμο, γιὰ νὰ ἀπολαύσει θαλπωρή. Στὸ τραπέζι της ἤπιαν λιαστὸ κρασί ὅλα τὰ ἔθνη.

Ἀπὸ χρόνια εἶναι ὁ συλημένος οἶκος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὅλοι οἱ φευτοπολιτισμένοι ἔκλεψαν ἀκόρεστα ὅτι ὁ ὑψηλὸς νοῦς ἔφτιαξε τῶν Ἑλλήνων. Γέμισαν τὰ μουσεῖα τους, τὰ σπίτια τους, μὲ τὰ καμώματα τῆς ὑψηλῆς σκέψης καὶ τῆς ἀριστοτεχνίας τῶν Ἑλλήνων. Ὅπου καὶ νὰ πᾶς στὴν Εὐρώπη, θὰ σκοντάψης στὸν ἑλληνικὸ πολιτισμὸ, γιὰ νὰ ξυπνήσης. Μὲ τὴν ἴδια ἀριστοτεχνία καὶ ἐπιδεξιότητα συνέχισε τὰ χρόνια τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανισμοῦ ἡ Ρωμιοσύνη. Ὅταν ἀκόμα οἱ πολιτισμένοι Εὐρωπαῖοι ἔτρωγαν μὲ τὰ χέρια, οἱ πρόγονοί μας σκάλιζαν στὰ ξύλα τέμπλα καὶ ζωγράφιζαν ἅγιες εἰκόνες. Καὶ ἡ ἀργυροχοΐα

τοὺς ἦταν θαυμαστὴ καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τοὺς ἀξιοθαύμαστη. Μποροῦσε μὲ τὴν πέτρα ποὺ τοποθετοῦσαν στὸν τοῖχο νὰ κουβεντιάσης καὶ μὲ τοῦ ἀργαλειοῦ τὴν τέχνη νὰ ζήσης καὶ νὰ ἀναπνεύσης εὐωδιά.

Ποιὸς ἄληθινὸς Ἕλληνας θὰ βρεθῆ νὰ καταγράψῃ τί ἡ Εὐρώπη ἔκλεψε ἀπὸ τοῦ Ἕλληνα τὸν νοῦ καὶ τὸ χέρι; Εἶναι μὴ ἔρευνα ποὺ ἀνεπίτρεπτα λείπει ἀπὸ τοὺς γραμματισμένους Ἕλληνες.

Αὐτὸ τὸ καράβι οἱ πατέρες μας ἔθεσαν μπροστὰ στὰ μάτια ὄλου τοῦ κόσμου. Πολεμήθηκε καὶ σήμερα μπατάρισε. Ἔπεσε τὸ πάθος τῶν δαιμόνων, ἡ ζήλεια καὶ ὁ φθόνος, πάνω σ' αὐτὸ τὸ πανώριο καράβι καὶ σήμερα ἀκοῦμε τὸν καπετάνιο νὰ φωνάζῃ ἀπὸ τὴν γέφυρα: «Τὸ καράβι παίρνει τὴν τελευταία κλίση του. Ὅσοι εἶστε στὴν γέφυρα τοῦ καραβιοῦ καὶ ξέρετε κολύμπι, κάνετε ἕνα μακροβούτι, νὰ μὴ σᾶς πάρῃ ἡ δίνη κάτω». Τὸ ναύαγιο ἔγινε μόνον ἀπὸ τὴν θαλασσοταραχὴ τῶν ξένων ἢ καὶ τὴν δικιά μας; Ἐπιτρέψατέ μου νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἐμεῖς ναυαγήσαμε τὸ καράβι, γιὰ τὸ τοποθετήσαμε καπεταναίους ἀθέους καὶ ἀντιχριστοὺς. Οἱ πρόγονοί μας μὲ τὸν σταυρὸ στὸ χέρι ἐπέζησαν καὶ ἐπιζοῦμε καὶ ἐμεῖς. Ὅταν οἱ νέοι μας καίνε τὴν σημαία ἀτιμωρητί, μὲ ποιά σημαία θὰ ταξιδέψῃ αὐτὸ τὸ καράβι ποὺ λέγεται Ἑλλάδα; Ὅταν βρισκεται στὰ πελάγη, ποιὸς θὰ τὸ ἀναγνωρίζῃ ἑλληνικὸ καράβι;

Ἔσμικρύνθημεν παρὰ πάντα τὰ ἔθνη. Πετάξτε τὶς ἀλυσίδες καὶ φωνάζετε: «Ἐμεῖς θέλουμε Χριστὸ καὶ Ἑλλάδα!». Ἕλληνες, σηκώστε ἱερὸ πόλεμο καὶ διώξτε ὅποιον κάνει ἔργο διαβόλου σ' αὐτὴν τὴν ματωμένη χώρα. Δὲν σηκώνει ἄλλο. Ἐξεγέρθητε καὶ μὴ ὑπνῆτε, γιὰ τὸ ἐγγὺς τὸ τέλος, ὄχι τοῦ κόσμου, ἀλλὰ τῆς Ἑλλαδίτσας.

ὁ Καθηγούμενος Δοχειαρίου Γρηγόριος ὁ Ἀρχιεραγίτης

Πατέρα Γρηγόριε εὐχαριστῶ. Η.Κ.

Αφιέρωμα στην Τούλα-Όλγα Στεφανίδου Μαλακάτα

Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο τεύχος

Για τὸ πότε ακριβῶς τέλειωσε τὴν διδακτορικὴ του διατριβὴ οἱ πληροφορίες εἶναι μπερδεμένες. Γνωστὸ μας εἶναι ὅτι μετὰ ἀπὸ τὴν ἀναγνώριση τοῦ πτυχίου τοῦ στην Κωνσταντινούπολη, καὶ ἀφού πήρε τὴν ἀδεία ἐξάσκησης τοῦ επαγγέλματος τοῦ γιατροῦ σὲ ὅλη τὴν ἐπικράτεια τῆς Οθωμανικῆς Αυτοκρατορίας, υπηρέτησε ὡς δημοτικὸς γιαντρός στο Μαργαρίτι, τὴν Πάργα καὶ στὴν Παραμυθιά (1887 - 1902), ἀπ' ὅπου τὸ 1903 ἐπέστρεψε ξανά στο Μαργαρίτι.

Γνωστὸ μας εἶναι ἐπίσης ὅτι στους σεισμούς που γίναν τὴν ἐννεομηνία Παραμυθίας τὸ 1895 καὶ οἱ ὁποῖοι κατέστρεψαν ὀλοκληρωτικὰ τὰ χωριά Δράγανη καὶ Καρβουνάρι, στάλθηκε ἀπὸ τὸ Δημαρχεῖο Παραμυθιάς, μὲ τότε προϊστάμενο τὸν Χουσεῖν Εφέντη, γιὰ τὴν ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη μαζί μὲ τὸν γιαντρὸ Τελάλ Εφέντη ἀπὸ τὰ Γιάννενα, που ἔφτασε στὸν τόπο τῆς καταστροφῆς τὴν ἄλλη μέρα¹.

Ὁ γιαντρός Δημήτρης Παναγιωτίδης ἀφιέρωσε ὅλη του τὴν ζωὴ στὴν ἐρευνα τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου, στὴν ἱστορία, Γεωγραφία, Ἐθνογραφία.

Υπήρξε ἀντεπιστέλλον² μέλος τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινούπολης καὶ ἔγραψε τὸ ἔργο «Ζωντα μνημεῖα τῶν Ἑλληνικῶν Λαῶν», τὸ ὁποῖο περιέχει γλωσσολογικὴς παρατηρήσεις.

Με τόπο ἀποστολῆς τὴν Παραμυθιά δημοσίευσε στο περιοδικὸ Νεολόγος Κωνσταντινούπολης σειρά ἀρθρῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ πέντε ἐπόμενα τὰ βρίσκουμε καὶ στὴν Ψηφιακὴ Βιβλιοθήκη Νεοελληνικῶν Σπουδῶν Ἀνέμη.

Στο εἰκονογραφημένο Ἡπειρωτικὸ Ἡμερολόγιο «Δωδώνη» τοῦ 1896, που ἐκδίδονταν στὴν Ἀθήνα ἀπὸ τὸν Γεώργιο Γάγαρη, βρίσκουμε ἀποσπάσματα, τοῦ λαογραφικοῦ ἀρθροῦ τοῦ Δημ. Παναγιωτίδη «Τσιάμηδες (Θεσπρωτοί)» καὶ στο Ἡμερολόγιο «Ἡπειρωτικὸ Ἀστέρι» τοῦ 1904, ἀρθρο τοῦ ἴδιου γιὰ τὰ κληροδοτήματα Ζάππα στο Λαμπόβο, ὅπου μνημονεύεται καὶ ὁ Θεόδωρος Μέξης, που δίδασκε στὴν ἐκεῖ Ζαππεῖα

Σχολὴ χωρὶς καμιά ἀμοιβή.

Μελέτησε τὰ μοναστήρια Γηρομερίου καὶ Ραγίου, τὴ μονὴ τῆς Βέλιανης καὶ τὰ Πελασγικά αὐτῆς τεῖχ³. Μελέτησε ἐπίσης τὴν ἰδιωτικὴ καὶ κοινωνικὴ ζωὴ τῶν Θεσπρωτῶν. ἔχει γράψει 107 ἀνιγήματα, εὐχές, κατάρτες, ὕμνους, ὅρκους, παροιμίες, γνωμικά, παιδικὰ τραγούδια, θρησκευτικὰ δίστιχα, τοπωνύμια, ὀνόματα ἐκκλησιῶν, παραμῦθια, λαογραφικὴς συμβουλές.

Ὡς μέλος τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινούπολης ἔκαμε ἀρκετὲς διαλέξεις, μὲ θέματα ἀφορῶντα τὴν Θεσπρωτία (Παραμυθιά, Μαργαρίτι, Πάργα) καὶ ὁ σύλλογος βράβευσε τὸν Ἀσκληπιάδη μὲ πολλοὺς ἐπαίνους καὶ τὸν Μάρτη τοῦ 1903 μὲ Δεκάλιρο, μὲ τὸ ὁποῖο, ὅπως γράφει ἡ ἐγγονὴ τοῦ Τούλα⁴, σπούδασε ἰατρικὴ ὁ πρωτότοκος γιος τοῦ Κωνσταντίνου. Σὲ ἀρθρο τῆς ἐφημερίδας «Δημοκρατία» Ἀργυροκάστρου, τῆς 16^{ης} Σεπτεμβρίου 1933, βρίσκουμε καὶ τὶς πληροφορίες ὅτι: «ἔκανε μὴ συλλογὴ μὲ ἀρβανίτικα δημοτικὰ τραγούδια καὶ παραμῦθια», καὶ «Μετάφρασε στα ἀλβανικά τὴν Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλή».

Στὴν ἐγγονὴ τοῦ Τούλα διαβάζουμε:

«Ἡ γυναῖκα τοῦ πανέξυπνη καὶ μικροκαμωμένη Λαμποβίτσα μὴ ζωὴ τὴν πέρασε ἀνάμεσα στὶς ἰδιορρυθμίες τοῦ ἀντρα τῆς καὶ τῆ φτώχεια. Πολλὰ διηγούνται γι' αὐτὴν, πῶς τὰ κατάφερνε νὰ τὰ φέρνει βόλτα καὶ νὰ εἶναι ἀξιοπρεπής»⁵.

Με τὴν γυναῖκα αὐτὴ ἀπέκτησε ἐπτά γιούς, οἱ ὁποῖοι ἔφεραν τὸ ἐπώνυμο Μέξης, καὶ τρεῖς θυγατέρες.

(1) Κωνσταντίνος: Σπούδασε ἰατρικὴ στο Πανεπιστήμιο τῆς Ἀθήνας καὶ ἐργάστηκε ὡς γιαντρός ἀρχικὰ στο Μαργαρίτι καὶ μετὰ στο Ἀγρίνιο, ὅπου ἐκλέχθηκε καὶ Δήμαρχος.

(2) Απόστολος: Σπούδασε στὴν Θε-

³ Βέλλιανη, τὰ πελασγικά αὐτῆς τεῖχη καὶ ἡ μονή. Δημοσίευμα στο περιοδικὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινούπολης. 1889, τόμ. 19, σελ. 145 ἑ. κ. 150.

Τὸ δεύτερο μέρος αὐτοῦ τοῦ δημοσιεύματος μὲ ἐπικεφαλίδες: «Β' Ἡ Πελασγικά τεῖχη», τὸ βρίσκουμε καὶ μάλιστα μεταγλωττισμένο στὴν δημοτικὴ στο Βιβλίο τοῦ Μάρκου Μπίκα «Ἡ Βέλλιανη καὶ ἡ ἀρχαία Ἐλέα», Θεσσαλονίκη 1997, σελ. 96 - 100.

⁴ Τούλα Στεφανίδου - Μαλακάτα, Μαργαρίτι Γενέθλια Γη, Ἀθήνα 2000, σελ. 8.

⁵ Τούλα Στεφανίδου-Μαλακάτα, Μαργαρίτι, Ἐκδόσεις Σοκόλη, Ἀθήνα 1989, σελ. 123.

ολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης, ὅπου σὺμμαθητὴ τοῦ εἶχε καὶ τὸν μετέπειτα Οικουμενικὸ Πατριάρχῃ Ἀθηναγόρα Α'. Ἀποφοιτώντας τὸ 1911 δὲν ἀκολούθησε τὸν ἱερατικὸ κλάδο, ἀλλὰ ἔγινε καθηγητὴς Φιλολόγος καὶ Δημοσιογράφος.

(3) Νικόλαος (1894 - 1959): Γεννήθηκε στὴν Παραμυθιά τὸ 1894. Σπούδασε στὴ Νομικὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἀθῆνας καὶ ἐργάστηκε ὡς εἰρηνοδίκης στο Μαργαρίτι, Γιάννενα καὶ Ἀθήνα. Ἐκλέχθηκε δύο φορές βουλευτὴς τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος. Στὰ χρόνια που ἦταν εἰρηνοδίκης στο Μαργαρίτι παντρεύτηκε τὴν δασκάλα στο χωριὸ αὐτό, Ἐλισάβετ Φράγκου, ἀπὸ τὴν Κέρκυρα, μὲ τὴν ὁποία ἀπέκτησε δύο γιούς, τὸν Δημήτριο καὶ τὸν Χριστιανό, που γεννήθηκαν στο Μαργαρίτι τὸ 1919 καὶ 1920.

(4) Ἰωάννης: Γεννήθηκε στο Μαργαρίτι τὸ 1904 καὶ σὲ ἡλικία 14 ἐτῶν μετανάστεψε στὴν Ἀμερικὴ, ὅπου καὶ πέθανε τὸ 1979.

(5) Θεοχάρης: Ἄν καὶ στὴν βιογραφία τοῦ βρίσκουμε ὅτι γεννήθηκε στο Κάτω Λάμποβο, ἐδῶ θέλω νὰ προσθέσω ὅτι γεννήθηκε καὶ αὐτὸς στο Μαργαρίτι τὸ 1909, ὅπου οἱ γονεῖς τοῦ ἦταν ἐτεροδημότες, καὶ τὸν γράψαν στα μητρώα Λαμπόβου. Σπούδασε Καλὴς Τέχνες στο Βουκουρέστι, ἀπ' ὅπου ἦλθε καὶ ἐγκαταστάθηκε στα Γιάννενα τὸ 1929. Παντρεύτηκε τὴν Ἀγλαΐα Καρακώστα καὶ ἀπέκτησε τὴν Ἐλένη (καθηγήτρια) καὶ τὸν Κωνσταντῖνο (καθηγητὴ τοῦ Μαθηματικοῦ Τμήματος τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων). Τὸ 1931 διορίστηκε σχεδιαστής - χαρτογράφος στὴν VIII Μεραρχία ὅπου υπηρέτησε μέχρι τὸ 1966. Μὲ τὰ σχεδιαγράμματά του βοήθησε τὴν Μεραρχία στὴ διεξαγωγὴ διαφόρων πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, γι' αὐτὸ καὶ ἔλαβε πολλὲς ἠθικὲς ἀμοιβές καὶ Μετάλλιο Ἐξαιρέτων Πράξεων. Μετὰ τὸν δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο μετέφερε συνθέσεις λαογραφικοῦ καὶ πατριωτικοῦ περιεχομένου σὲ ξυλογραφία ἢ λινόλιουμ οἱ ὁποῖες καὶ δημοσιεύθηκαν σὲ ἐφημερίδες, περιοδικὰ, βιβλία κλπ

(6) Χρήστος (Κήτσος)...

(7) Ἀθανάσιος (Νάσιος)...

Για τοὺς Χρήστο καὶ Ἀθανάσιο Μέξη δὲν ἔχουμε πρὸς τὸ παρόν πληροφορίες γιὰ τὸ που γεννήθηκαν καὶ μὲ τι ἀσχολήθηκαν. Τὴν πληροφορία γιὰ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Δημητρίου Παναγιωτίδη Μέξη μας τὴν ἔδωσε ἡ κυρία Μαρία Π.

Μαλακάτα ἡ ὁποία ἐπικοινωνήσε μαζί μας στὶς 28-04-2016 καὶ γράφει:

«Κύριε Γκίνη καλησπέρα. Ρώτησα τὴ μητέρα μου καὶ τὸ ἐπιβεβαίωσα καὶ μὲ τὴ θεία μου, τὰ ἀδέρφια τῆς Ἀνδρομάχης Μέξη Στεφανίδου ἦταν ὅπως σας ἔχω γράψει ἐπτά, οἱ Κώστας, Γιάννης, Απόστολος, Θεοχάρης, Νίκος, Χρήστος ἢ Κήτσος καὶ Νάσιος. Ἡ ἡμερομηνία γέννησης τῆς Ἀνδρομάχης Μέξη πρέπει νὰ εἶναι τὸ 1901».

Πηγές: Το βιογραφικὸ τῆς Τούλας Στεφανίδου-Μαλακάτα καθὼς καὶ οἱ φωτογραφίες, προέρχονται ἀπὸ τὴν κόρη τῆς, κυρία Μαρία Π. Μαλακάτα. Εὐχαριστοῦμε τοὺς Μαργαριτιῶτες Δημήτριο Μάτη καὶ Δημήτριο Κακούρη γιὰ τὶς πρόσθετες πληροφορίες που μας ἔδωσαν. Το βιογραφικὸ σημεῖωμα τοῦ Χάρη Μέξη εἶναι ἀπὸ τὸ «Δελτίο Πνευματικῆς Ἐνημερώσεως» τῆς Ἡπειρωτικῆς Ἐταιρείας- τεύχος 112 (1^ο 1986), σελ. 25. Οἱ πηγές γιὰ τὴν οἰκογένεια τοῦ Δημητρίου Α. Παναγιωτίδη-Μέξη, (γιού τοῦ γιαντροῦ Απόστολου 1825-1879), προέρχονται ἀπὸ τὴν Μαρία Π. Μαλακάτα, (κόρη τῆς Τούλας Στεφανίδου Μαλακάτα), τὸν Προφέσορα Νικόλαο Δ. Μέξη κάτοικο Μανημῆιτῆς Γερμανίας, ἀπο εργασία τοῦ Νικολάου Στύλου, (σχετικὰ μὲ τοὺς Μέξηδες τοῦ Λαμπόβου) τὴν ὁποία μου ἔστειλε ὁ ἴδιος τὸν Νοέμβριο τοῦ 2015, ἀπὸ τὸ Δελτίο Ἡπειρωτικῆς Ἐταιρείας, τεύχος 80 Μάιος 1983, σ. 233, καὶ ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Σπ. Δήμα, Το Κάτω Λάμποβο, Ἀθήνα 1981, σ. 89.

Ετοῦτο τὸ σεμνὸ ἀφιέρωμα γράφτηκε γιὰ τὴν Μεγάλῃ Μαργαριτιώτισσα, τὴν Τούλα-Όλγα Στεφανίδου Μαλακάτα, ἡ ὁποία χάρισε ἀπλόχερα μὲσα ἀπὸ τὴν καρδιά τῆς ὅτι καλύτερο εἶχε γιὰ τὴν γενέτειρα τῆς τὸ Μαργαρίτι Θεσπρωτίας.

Σε εὐχαριστοῦμε Τούλα. Το ἀφιέρωμα γιὰ τὴν Μαργαριτιώτισσα Τούλα-Όλγα Στεφανίδου-Μαλακάτα, μελλοντικὰ θὰ ἐμπλουτιστεῖ μὲ περισσότερα στοιχεῖα γιὰ τὴν πολυτιμότερη προσφορά τῆς στα ἱστορικὰ καὶ λαογραφικὰ θέματα τοῦ Μαργαριτίου καὶ τῆς περιοχῆς τοῦ. Εὐχαριστοῦμε θερμὰ τὴν κόρη τῆς Μαρία Π. Μαλακάτα γιὰ τὴν πολυτιμὴ βοήθεια τῆς μὲ τὰ στοιχεῖα καὶ τῆς φωτογραφίες που μας διέθεσε.

Επιμέλεια: Θωμάς Στ. Γκίνης. Ἀπρίλιος 2016

¹ Τούλα Στεφανίδου - Μαλακάτα, Μαργαρίτι Γενέθλια Γη, Ἀθήνα 2000, σελ. 7.

² Ἀντεπιστέλλον μέλος λέγεται τὸ μέλος ἀκαδημίας, συλλόγου, εταιρείας κλπ., τὸ ὁποῖο δὲν κατοικεῖ στὴν ἔδρα τοῦ συλλόγου τοῦ καὶ ἐπικοινωνεῖ μὲ τὰ ἄλλα μέλη μὲ ἀλληλογραφία.

ΕΚΘΕΣΗ – ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΣΑΜΗΔΕΣ

Συνέχεια από τη σελ. 1

Είτα, το 1926, επί Κυβερνήσεως Παγκάλου, απέσπασαν δήλωσιν του Υπουργού Λουκά Ρούφου, δι' ης ανεγνωρίζοντο ως Αλβανική Μειονότης Τσαμουριάς και ήρξατο πλέον να ενδιαφέρεται διά τούτους ενεργώς η Αλβανική Κυβέρνησις, υποστηρίζουσα παράπονά των εις την Κοινωνίαν των Εθνών, και ζητούσα την ίδρυσιν Αλβανικών Σχολείων.

Τον Απρίλιο του 1943 οι Μουσουλμάνοι οπλίζονται επισήμως υπό των Ιταλών και αναλαμβάνουσι μετά τούτων επιχειρήσεις κατά των ανταρτών. Κατά τας αρχάς Αυγούστου 1943, ότε οι Γερμανοί επιχειρούσι την εκκαθάρισιν της κοιλάδας του Αχέροντα (Φανάρι), ένοπλοι συμμορίαί Μουσουλμάνων εξ' Ηγουμενίτσας, Μαργαριτίου και Παραμυθίας, υπό την αρχηγίαν των αδελφών Μαζάρ και Νουρή Ντίνο, συμπράττουσι μετά των Γερμανών εις την εκστρατείαν, αποτέλεσμα της οποίας υπήρξεν η πυρπόλησις υπερτριάνοντα

χωρίων, ο φόνος υπέρ τριακοσίων ομογενών, η απαγωγή εκατοντάδων ομήρων εις Ιωάννινα, ο βιασμός και η απαγωγή νεανίδων εις τουρκικά χαρέμια και η λεηλάτησις όλου του κινητού πλούτου της ευφωρωτάτης πεδιάδας του Φαναρίου.

Οι Γερμανοί την 27ην Σεπτεμβρίου 1943 συλλαμβάνουσι 55 Προκρίτους εις την Παραμυθίαν, εξ ων εκτελούσι, την 29ην 9ου 1943, 49. Εις τα συλλήψεις ταύτας συνέπραξαν, καθώς και εις τας εκτελέσεις και οι Μουσουλμάνοι Παραμυθίας, οίτινες εσκόλλευσαν και τα πτώματα των εκτελεσθέντων.

Τοιουτοτρόπως, κατώρθωσαν να περιέλθω εις χείρας των πάσα η έκτασις του Νομού Θεσπρωτίας, την οποία καρπούνται πλέον ως ίδια. Και καθ' όν χρόνον τα ελληνικά γυναικόπαιδα μαστίζονται υπό της πείνας, του ψύχους και των ασθενειών εις τα σπήλαια και τας τρώγλας των ορέων, οι Μουσουλμάνοι Τσάμηδες θησαυρίζουσι εκ των εγκαταλειφθεισών εις

χείρας των περιουσιών. Μυθώδη είναι τα ποσά, άτινα σπαταλώσιν εις Ιωάννινα.

Η νάρκη του πλούτου και η χλιδή ως και το πάθος της εκδικήσεως, δεν τοις επέτρεψε να σκεφθώσι ποτέ τας συνεπείας των εγκλημάτων των. Υπολογίζουσιν εις φυγήν μετά των Γερμανών.... Δια της παρούσης εκθέσεως πενιχράν μόνον εικόνα δίδομεν της καταστάσεως, ήτις εδημιουργήθη εν Θεσπρωτία εκ μέρους της μειονότητος αυτής.

Θα εκρειάζοντο τόμοι ολόκληροι δια να περιγραφώσι τα εγκλήματα των νεωτέρων αυτών γενιτσάρων εις βάρος της φυλής μας. Το σπουδαίον όμως είναι ότι μετριώνται μόνον εις τα δάκτυλα όσοι δεν μετέσχον εις τα εγκλήματα ταύτα. Η δράσι εναντίον μας υπήρξε ομαδική, εκδηλωθείσα μετά φανατισμού, τον οποίον υπεβοήθησαν οι Ιταλοί και οι Γερμανοί».

Χρήστος Σταυρόπουλος
Δικηγόρος

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

1] ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ:

Πολιτικός και συγγραφέας, πρώτος Πρόεδρος του Υπουργικού Συμβουλίου [Πρωθυπουργός] της ελεύθερης Ελλάδας. Γεννήθηκε στο Μεσολόγγι το 1788 και ήταν πατέρας του πολιτικού Χαριλάου Τρικούπη. Έκανε τις πρώτες του σπουδές στη «Σχολή Παλαμάδων» στην πατρίδα του και έμαθε γαλλικά και αγγλικά στη συνέχεια στην Πάτρα. Η γνωριμία του με τον φιλέλληνα Γκίλφορντ έπαιξε σημαντικό ρόλο για τη συνέχιση των σπουδών του στην Ευρώπη [Ρώμη, Παρίσι, Λονδίνο], όπου σπούδασε φιλολογία και φιλοσοφία. Στη διάρκεια της Επανάστασεως υπηρέτησε την πατρίδα του στον πολιτικό και διπλωματικό τομέα. Από το 1823 ως το 1828 εκλεγόταν πληρεξούσιος Μεσολογγίου και πήρε μέρος σε συνελεύσεις ή προσωρινές επαναστατικές κυβερνήσεις. Παρέμεινε σε όλη του τη ζωή αγγλόφιλος και συνταγματικός. Μετά την άφιξη του Καποδίστρια στην Ελλάδα υπήρξε στενός του συνεργάτης και διορίστηκε Γενικός Γραμματέας της Επικρατείας, αξίωμα αντίστοιχο του πρωθυπουργού της εποχής. Διαφώνησε, όμως, με τον κυβερνήτη και μεταπήδησε στην αντιπολίτευση, αλλά ποτέ δεν ξεπέρασε τα όρια των διαφωνιών και δεν συνωμότησε εναντίον του. Την περίοδο της Αντιβασιλείας εκλέχτηκε και πάλι

για να διαδραματίσει ρόλο προέδρου της κυβερνήσεως. Όταν διαφώνησε με τους Βαυαρούς, ανέλαβε πρεσβευτής στο Λονδίνο [1824-1838]. Συμμετείχε στη Συνέλευση του 1843 και στην επιτροπή που συνέταξε το Σύνταγμα, ενώ στην πρώτη μετά την Εθνοσυνέλευση κυβέρνηση του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου διετέλεσε υπουργός Εξωτερικών και Παιδείας. Αργότερα ανέλαβε πάλι την πρεσβεία στο Λονδίνο, στην οποία παρέμεινε μέχρι το 1861, όταν παραιτήθηκε για λόγους υγείας. Η φιλία του με τους Άγγλους δεν τον εμπόδιζε να έλθει σε διαφωνία μαζί τους όταν δεν συμφωνούσε με την πολιτική τους. Την τελευταία περίοδο που βρέθηκε στο Λονδίνο με την ιδιότητα του πρεσβευτή έγιναν και οι πρώτες βολιδοσκοπήσεις των αγγλικών προθέσεων με τον βασιλιά Όθωνα για την παραχώρηση της Επτανήσου στην Ελλάδα. Εκτός από τις πολιτικές του ικανότητες διακρίθηκε για το συγγραφικό του ταλέντο. Κυρίως το όνομά του συνδέθηκε με την τετράτομη «Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασεως» και είναι εκείνος που το 1822 έπεισε τον Διονύσιο Σολωμό να γράψει ποίηση στην ελληνική γλώσσα. Πέθανε στην Αθήνα το 1873.

2. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ [1791-1865]:

Κορυφαίος πολιτικός και διπλωμάτης

του 1821. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη από μεγάλη και πλούσια οικογένεια. Σπούδασε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή και μετά στην Πίζα της Ιταλίας παρακολούθησε μαθήματα «οικονομικής και πολιορκητικής τέχνης». Το 1812 κατέλαβε δημόσια θέση στη Βλαχία, όπου ηγεμόνας ήταν ο θείος του Ιωάννης Καρατζάς. Το 1819 μυστήθηκε στη Φιλική Εταιρεία. Όταν κηρύχτηκε η Επανάσταση, με ένα υδραϊκό πλοίο που νοίκιασε στη Μασσαλία αποβιβάστηκε στο Μεσολόγγι. Μετά οργάνωσε τη Δ. Στερεά Ελλάδα και φρόντισε να υπογραφεί από τους οπλαρχηγούς και προύχοντες ο «Καταστατικός Χάρτης Προσωρινής Διοικήσεως της Δυτικής Ελλάδος». Ως αντιπρόσωπος της περιοχής εκλέχτηκε πρόεδρος της Α' Εθνικής Συνελεύσεως Επιδαύρου και στη συνέχεια Πρόεδρος του Εκτελεστικού. Το 1822 ανέλαβε την αρχηγία της εκστρατείας στην Ήπειρο. Μετά την ήττα στο Πέτα [4 Ιουλίου 1822] [όπου χάθηκε όλο το σώμα των Φιλελλήνων], για την οποία ευθύνεται κυρίως η πολεμική του απειρία, πήγε στο Μεσολόγγι και ασχολήθηκε με την οχύρωση του. Για τη συμμετοχή του στην πρώτη πολιορκία, το βουλευτικό τον ανακήρυξε άξιο ευγνωμοσύνης της πατρίδας [31-1-1823]. Στη Β' Εθνική Συνέλευση του Άστρους εκλέχτηκε πάλι Πρόεδρος, αλλά έφυγε και πάλι για να υπερασπίσει το Μεσο-

λόγγι κατά τη δεύτερη πολιορκία του. Η τελευταία του πολεμική δράση πραγματοποιήθηκε στη Σφακτηρία το 1825, όπου πολέμησε τον Ιμπραήμ. Ανέπτυξε έντονη πολιτική δραστηριότητα και έβαλε τις βάσεις για την οργάνωση πολιτικού κόμματος, γιατί πίστευε ότι μόνο η Αγγλία θα έλυσε το ελληνικό πρόβλημα. Δηλαδή ήταν αρχηγός του «Αγγλικού Κόμματος». Η στάση του αυτή τον έφερε σε αντίθεση με τα άλλα δύο κόμματα το «Γαλλικό» με αρχηγό τον Ι. Κωλέττη και το «Ρωσικό» με αρχηγό τον Κολοκοτρώνη. Μετά την απελευθέρωση, ο Καποδίστριας τον διόρισε μέλος του Γενικού Φροντιστηρίου [«Πανελλήνιον»]. Πήρε, όμως, μέρος με καθοριστικό ρόλο στην Αντιπολίτευση εναντίον του κυβερνήτη. Η Αντιβασιλεία τον όρισε Πρωθυπουργό και υπουργό των Εξωτερικών και των Ναυτικών [1833-1834]. Πρωθυπουργός έγινε επίσης το 1843 και το 1855. Το 1864 στάλθηκε αντιπρόσωπος της Ευρυτανίας στην Εθνοσυνέλευση, αλλά έχασε το φως του και αποσύρθηκε σε ένα κτήμα του που είχε στην Αίγινα, όπου και πέθανε τον επόμενο χρόνο. Ο Μαυροκορδάτος ήταν ικανός, αλλά αυταρχικός και φιλόδοξος πολιτικός και για αυτό του καταλογίζονται ευθύνες για τις εμφύλιες διαμάχες του Εικοσιένα.

Συνέχεια στο επόμενο φύλλο

Χρήστος Στεφ. Ευαγγέλου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Έργο: «Αποκατάσταση τοίχων και κοινοχρήστων χώρων στην Δ.Ε. Μαργαριτίου»
Προϋπολογισμός: 74.400,00 € με ΦΠΑ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Η παρούσα μελέτη αφορά έργα αποκατάστασης ζημιών σε τοίχια και κοινοχρήστους χώρους στην Δημοτική Ενότητα Μαργαριτίου.

Συγκεκριμένα στην Τοπική Κοινότητα Μαργαριτίου θα γίνουν:

- Αποκατάσταση τμήματος τοιχίου που έχει καταρρεύσει και βρίσκεται σε δρόμο πάνω από το Διοικητήριο στο Μαργαρίτι, μήκους 20μ περίπου και ύψους 3μ περίπου.
- Στην άνω πλατεία Μαργαριτίου θα γίνει αποξήλωση τμήματος της πλακόστρωσης της πλατείας 100τμ περίπου, και κατασκευή νέας με όμοια πλάκα.
- Στο δρόμο προς «ΑΓΟΝΑ» θα γίνει ασφαλτόστρωση σε μήκος 300μ περίπου.
- Στην Τοπική Κοινότητα Ελευθερίου προβλέπεται να γίνει μετατόπιση λιθοδομών ώστε να βελτιωθεί ο δρόμος από τον άνω οικισμό προς τον κάτω και τσιμεντόστρωση τμήματος δρόμου σε μήκος 100μ περίπου.
- Στην Τοπική Κοινότητα Καταβόθρας θα γίνει βελτίωση της κλήσης τμημάτων δρόμων στον οικισμό με ασφαλτόστρωση 250τμ περίπου.
- Τέλος στην Τοπική Κοινότητα Μαζαρακιάς θα γίνει επούλωση λακκούβων οδοστρωμάτων με σκυρόδεμα σε μήκος 300μ περίπου.

Ηγουμενίτσα 31/10/2016
Ο Μελετητής
Κωνσταντίνος Κούτσικος
Διπλ. Μηχανολόγος Μηχανικός

Φάρμα Ντρίτσος
Ντόπια Κρέατα παραγωγής μας
ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ
Ντρίτσος

ΑΦΙΕΡΩΜΑ – ΤΑ ΚΑΦΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

Συνέχεια από τη σελ. 1

που διατηρούσαν τότε στο κέντρο του χωριού και είχε την ευκαιρία και την τύχη να είναι ο πιο νεαρός μαγαζάτορας στο χωριό του, και είχε ακούσει πολλές παλιές ιστορίες που αφηγούνταν εκεί οι θαμώνες του.

Ο Σωτήρης Χήρας μας αφηγείται τα εξής:

-...Αρχίζουμε απο τα παλαιότερα και αυτά ήταν:

01) του Ηλία Νάστα, κοντά στο Σχολείο του χωριού.

02) του Χρήστου και της Αθηνάς Μπάκα, λίγο πιο κάτω.

03) του Χρήστου Μήτρου, στον ίδιο δρόμο.

04) του Νικολάκη Θανάκου, αυτά ήταν όλα στον ίδιο δρόμο, που είναι γνωστός ως οδός Αγίου Αθανασίου.

05) του Αθανασίου Δούκα,

06) του Σπύρου Αθανασίου κάτω στις Βρύσες,

07) του Στέφανου Τσάνη στις Βρύσες του Μουριού,

08) του Θωμά Χαλκή που αργότερα το πήρε ο Βαγγέλης Μπότσιος,

09) του Λάμπρου Τσάνη, και

10) το καφενείο του Ανρέα Κυριάκη στο οποίο δούλευε ο φίλος μου Τάσος Κυριάκης

11) Ασφαλώς δεν ξέχασα το κεντρικό μαγαζί του πατέρα μου Λεωνίδα όπου δούλευα απο πολύ μικρός και σέρβιρα τους πελάτες και άκουγα πολλές παλιές ιστορίες.

Αγνά και όμορφα χρόνια τότε, γεμάτα γλυκές αναμνήσεις. Είχαμε πελάτες σοφούς και σεβάσιμους ανθρώπους. Διδαχθήκαμε πολλά και χρήσιμα πράγματα και τα είχαμε ως βάση στη ζωή μας. Υπήρχε φτώχεια, μα φτώχεια με αρχοντιά!

Για μένα προσωπικά, ο Χρηστάκης (Τσιώτης) Μήτρος ήταν το δικό μου πρότυπο. Τον διέκρινε η μεγαλοψυχία, η καλοσύνη του και η γενναιοδωρία του. Ήξερε οτι πολλοί εκμεταλεύονταν την καλοσύνη και την μεγαλοψυχία του αλλά δεν τον πείραζε, έδινε σε όλους και τα έγγραφε στο δευτερί ξέροντας οτι απο πολλούς δεν θα πληρωθεί ποτέ.... έδινε και το τελευταίο μισόλιτρο ούζο και έλεγε: -“Αυτο είναι και το Καπιτάλ του Μαγαζιού“... Θεός Συγχωρέστον!

Ο δε μπάμπια Ανδρέας όταν έφτιαχνε την τετράδα στο μαγαζί και έπαιζε δηλωτή, δεν ήθελε να τον ενοχλεί κανένας πελάτης ούτε για ούζο ούτε για λουκούμια και βανίλια.

Τι να ξεχάσουμε και απο τον Χρήστο Μπάκα που δεν άφηνε κανένα παιδί του Σχολείου χωρίς να του δώσει νερό παρόλο που το το κουβαλούσε η θεία Αθηνά η γυναίκα του, με τη βαρέλα απο της Βρύσες, αυτός έδινε να πιούν νερό στα παιδιά του Σχολείου! Μας συμβούλευε να ζητάμε απο το Θεό να μας φυλάει απο τους φίλους μας γιατί τους εκθρούς μας τους ξέρουμε.

Δε θα ξεχάσω ποτέ τους επαίνους του παππού Βασίλη Θάνου, και του παππού Θανάση Μπαϊκούση για τον ωραίο ελληνικό καφέ που τους έφτιαχνα. Δε θα ξεχάσω επίσης τον μερακλή παππού Σταμάτη Σταμάτη ο οποίος μόλις έμπαινε στα κέφια μου έλεγε να βάλω ένα δίσκο της Μπραχοπούλου και να τον βαστάξω να χορέψει το τραγούδι „ Ξενιτεμένα μου πουλιά“.

Τον μπάμπια Γιάννη Μπόμπη ο οποίος όταν έσφαζε στη συκαμιά μας, μας έφαιρνε τις συκωταριές να του φτιάξω μεζεδάκια για την παρέα του που ήταν οι: Γιώργος Τσοβίλης, Σταύρος Χριστοδούλου, και ο Σπύρος Πηλιούσης.....

Ο φίλος μου ο Τάσος ο Κυριάκης, ο Μάκης που τον φωνάζαμε τότε, έχει σίγουρα και αυτός πολλά να μας πεί.

Τι να πρωτοθυμηθώ, τον Τσιάβο Γράνη (Σταύρο Βασιλείου που έφερνε τον μεζέ του απο το σπίτι του, τον Πήλιο Ντούρο απο το Μορφάτι (Μόρφι) που όταν έρχονταν στη Σενίτσα στο μαγαζί μας χάλαιγε ο κόσμος απο τις διάφορες ιστορίες που μας έλεγε. Ο Πήλιος ήταν ένας άνθρωπος που όταν μιλούσε, τα μισά απο αυτά που έλεγε ήταν πραγματικές σοφές κουβέντες. Όπως είχα ακούσει, όταν ήρθε στην περιοχή μας η Βασίλισσα Φρειδερίκη, ο Πήλιος είχε τυλίξει δυο ρέγγες σε μια φημερίδα και της είπε:...-με αυτά ζούμε εμείς εδώ.

Μια άλλη φορά, όπως είχα ακούσει απο τους πελάτες, στα βουνά της Παλιοσενίτσας, ο Πήλιος είχε βρεί σε ένα σημείο τέσσερις πέτρινες πλάκες που ήταν αποθετημένες σε σχήμα σταυρού. Μια απο αυτές την τύλιξε με ένα τσουβάλι διότι το θεώρησε ότι ήταν κάτι ενδιαφέρον, ή, ότι απο κάτω έκρυβε κάτι.

Πήγε λοιπόν στην χωροφυλακή Μαργαριτίου, και τους είπε να έρθουν να παραλάβουν το σημαντικό εύρημα του. Πήγαν οι χωροφύλακες εκεί, και μετέφεραν στην πλάτη την πέτρινη πλάκα στο Διοικητήριο του Μαργαριτίου.

Όταν άνοιξαν το τσουβάλι είδαν απλά ένα κομμάτι βράχου χωρίς καμιά αξία. Αυτό το θεώρησαν ως κοροϊδία και τον έδεσαν, τον κρέμασαν ανάποδα και άρχισαν να τον δέρνουν. (Αυτό το γεγονός έγινε το 1950 περίπου και μου το επιβεβαίωσε και ο πεθερός μου Ιωάννης Στ. Γκίνης).

Από ότι έλεγαν οι πελάτες του μαγαζιού, ο Πήλιος Ντούρος τους εξιστορούσε ιστορίες που είχε ακούσει για ορισμένους παλιούς Σενιτσιώτες οι οποίοι είχαν κρατήσει όρθιο το χωριό με τα ανδραγαθήματα τους, όπως ο Ηλίας Μπότσιος, ο Νάση Τσοβίλης και άλλοι.

Θυμάμαι τον Βαγγέλη (Λιοπιάρη) Νάση, που ήταν για πολλά χρόνια εκκλησιαστικός επίτροπος, να έρχεται στο μαγαζί και όταν μιλούσε, η γνώμη του γινόταν σεβαστή.

Θυμάμαι τον Τάση Σταμάτη που έμενε στη Λιοφάτα, εκεί κοντά που σήμερα είναι η εκκλησία του Αγίου Κοσμά, να πηγαίνει μια φορά το μήνα στην Πάργα και πωλούσε ότι είχε, αυγά, κοτόπουλα και (κηπευτικά). Όταν επέστρεφε κερνούσε όλο το μαγαζί. Ερχόταν ο Ηλίας Νικολός εργολάβος τότε και όταν έπαιρνε κανένα έργο, κέρναγε όλο το μαγαζί και έδινε δουλειά σε πολλούς χωριανούς.

Στο καφενείο μας έρχονταν και οι Γκινάιοι απο την Κένταλη Μαργαριτίου, όπως ο Στεφάνης και ο Πήλιος Γκίνης, που είχαν κουμπαριά με τον Χρηστάκη Μήτρου και έκαναν παρέα με τον Μήτη Κυριάκη, τον Ανδρέα Θάνο, τον Σπύρο Κυριάκη και άλλους πρώην συγχωριανούς τους που συγγένευαν μεταξύ τους.

Τι άλλο να σου πω Θωμά, σε ευχαριστώ που με γύρισες τόσα χρόνια πίσω και θυμήθηκα αυτές τις πανέμορφες στιγμές που έζησα σε αυτό μαγαζί, και απο αυτούς τους υπέροχους παλιούς Σενιτσιώτες διδάχθηκα τόσα πολλά και σπάνια προτερήματα.

Είχε δίκιο ο πατέρας μου όταν μου έλεγε: <<...-εδώ παιδί μου δεν θα κερδίσεις λεφτά, αλλά θα μάθεις τόσα πολλά που θα σε ωφελήσουν στη ζωή σου>>. Όλοι αυτοί σήμερα δεν ζούν πιά, αλλά στη μνήμη μου θα είναι πάντα.

Η Μαργαρίτα (Βασιλείου) Χριστοδούλου μας προσθέτει:

-Τα καφενεία του Ανδρέα Κυριάκη „ Η συνάντησης“, του Ευθυμίου Νάστα, και του Λεωνίδα Χήρα.

Ο Ναπολέων Τσάνης μας γράφει:

-Πριν τον Βαγγέλη Μπότσο το μαγαζί αυτό το είχε ο Κωσταντίνος Τσάνης.

στου (Μπιρμπίλη) που λέγανε...

Ο Βαγγέλης Μπότσο (μαγαζάτορας), μας γράφει:

-Τα πιο παλιά καφενεία ήταν το καφενείο σην Αγία Παρασκευή στις Βρύσες του Μουριού και το είχε ο Κολιό Μινάκας (Νικόλαος Αηδώνης) εν το μεταξύ κάποια περίοδο έκανε καφενείο και ο Τζέλης Τζιόμας (Βαγγέλης Σταμάτης) εκεί που τώρα είναι το σπίτι του Πάσχου Σταμάτη.

Ο Μάρκος Ε. Θάνος μας γράφει:

- Θωμά, σε συντομία... σου αναφέρω περιληπτικά:

ΤΑ ΚΑΦΕΝΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ (Σενίτσας) ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ!...

1) Το πρώτο καφενείο στη Σενίτσα-σημερινό Ελευθέρι- ήταν το εισόγειο του δυόροφου Δημοτικού Σχολείου, που είχε χητησεί το 1779 μ.χ. με προτροπή και συμβολή του ΠΑΤΡΟΚΟΣΜΑ!!! (εκεί ακριβώς που είναι το σημερινό Δημοτικό Σχολείο)... Τότε ο επάνω όροφος χρησίμευε για αίθουσα Σχολείου, και το εισόγειο ως καφενείο για έσοδα της εκκλησίας. Αργότερα έγινε το εισόγειο αίθουσα Σχολείου, και ο επάνω όροφος γραφείο του Δασκάλου... (Υπενθυμίζω... ότι το 1932 έγινε η επέκταση του σχολείου με άλλες δύο εισόγειες μεγάλες αίθουσες διδασκαλείας!!!).

2) Το καφενείο του Ηλία Νάστα (‘ πρώην Γραμματέα της κοινότητας)..., που ήταν κοντά στο Σχολείο, (σε απόσταση περί τα 15 μέτρα από την ελιά πλάι στο Σχολείο).Τό λειτουργούσε μέχρι το 1940.

3) Το καφενείο του Θωμά Μπάκα, περί τα 50 μέτρα πιά περα από το καφενείο του Ηλία Νάστα, στον ίδιο δρόμο. Αργότερα το ανακαίνισε ο γιός του Χρήστος Μπάκας, και μετά θάνατο του Χρήστου το κρατούσε σε λειτουργία μέχρι πρόσφατα η γυναίκα του Αθηνά.

Στο καφενείο του Θωμά Μπάκα (πολύ μικρό εισόγειο) το 1941 έγινε φονικό, δύο συγχωριανοί παίζοντας χαρτιά παραξηγήθηκαν παίζοντας χαρτιά-κολτσινα) και, ο Χ...Τ... σκότωσε με μιά μαχαιριά τον τον Β...Σ...

4) Το καφενείο του Χρηστάκη Μήτρου, περί τα 100 μέτρα πιά περα από το καφενείο του Χρήστου Μπάκα, στον ίδιο δρόμο....

5) Το καφενείο του Νικολάκη Θανάκου, περί τα 150 μέτρα πιά περα από το καφενείο του Χρηστάκη, στον ίδιο δρόμο.

6) Το καφενείο του Τζέλη Τζιόμα (Βαγγέλης Σταμάτης) στη βόρεια πλευρά του χωριού..., στο λητρουβιό του.. αμέσως μετά τον „λάκο“ (χειμαρο) Μαλτσάτι...

7) Το καφενείο του Λεωνίδα Χήρα.Το μόνο καφενείο που λειτουργησε στο κέντο σχεδόν του χωριού. Ήταν στο σπίτι της Γυναίκας του Χρύσας Κυριάκη (κοντά στο Μπρέγκου... των Θαναίων).

8) Τό καφενείο του Θανάση Δούκα. Ήταν στη ΝΔ πλευρά του χωριού κοντά στο λάκο (χειμαρο) .. Καγκάδι-Σχολείο-Μπαϊκούση, περί τα 150 μέτρα πιά κάτω από το σπίτι του Μπαϊκούση.

9) Το καφενείο του Ανδρέα Κυριάκη, στη νότια πλευρά του χωριού... κάτω από τον δρόμο που πηγαίναμε για τις βρύσες...

Θα συνεχίσω προσεχώς..., άλλη μέρα για τα άλλα 6. καφενεία ήτοι,...

10) Του Θύμιου Νάστα,

11) του Μπαλάνη (Θωμά Χαλκή- Κώστα Τσάνη - Βαγγέλη Μπότσο σήμερα),

12) του Γιώργου- Λάμπρου Τσάνη, του Θωμά -Στέφανου Τσάνη,

13) του Σπύρου Αθανασίου-Δημήτρη Λιοπιάρη, και

14) το καφενείο της Αγίας Παρασκευής, όπου μέχρι και το 1941 ήταν και το Χάνι..., και τα οποία λειτουργούσε και τα δύο (καφενείο και χάνι) ο πατέρας μου Βαγγέλης Θάνος. Μετά την κατοχή λειτουργησε μόνο το καφενείο, για λίγο χρονικό διάστημα ο Κολιό Μηνάκας (Νικόλαος Αηδώνης)]...θά επανέλθω,

Στην φωτογραφία αποικονίζονται: Η κ. Αθηνά Μπάκα και ο Μάρκος Ε. Θάνος (8-11-2015). «Ήταν την Κυριακή στις 8-11-2015 όπου είχαν την ευκαιρία να ξαναθυμηθούν τις παλιές ιστορίες του χωριού τους στην περίοδο της Ιταλογερμανικής Κατοχής. Θυμηθήκανε και το περιστατικό, που στα χρόνια κατοχής (1942) η Αθηνά πήρε τον Μάρκο να την βοηθήσει να απλώσουνε πρόκες στη δημοσιά στο έλος Καλοδικίου, για να κλατάρουν τα λάστιχα των Ιταλικών αυτοκινήτων, όπως γράφει ο Μάρκος στην εργασία του „ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΘΥΜΙΣΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΤΟΥ 1940, 2. Θύμισες... από τα χρόνια κατοχής“»

Το αφιέρωμα για τα καφενεία του Ελευθερίου (πρώην Σενίτσας), σίγουρα δεν ολοκληρώνεται εδώ. Προς το παρόν, δεν κατέστη δυνατόν να επικοινωνήσω και με άλλους ηλικιωμένους Ελευθεριώτες, όπως ο υπέργηρος Ανδρέας Θάνος και ορισμένους άλλους, οι οποίοι θα είχαν πολλά περισσότερα να μας διηγηθούν για τα καφενεία του Ελευθερίου. Όσοι θέλουν να προσθέσουν κάτι, μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί μας στη διεύθυνση: thomas-ginis@t-online.de

Ευχαριστούμε τους: Μάρκο Θάνο, Σωτήριο Χήρα, Ευάγγελο Μπότσο, Ναπολέων Τσάνη, και Μαργαρίτα (Βασιλείου) Χριστοδούλου, για τις γραπτές και προφορικές μαρτυρίες που μας παρέδωσαν, σώζοντας έτσι ένα μέρος της τοπικής ιστορίας του Ελευθερίου Θεσπρωτίας.

Επιμέλεια και παρουσίαση:
Θωμάς Στ. Γκίνης Οκτώβριος 2016

ΠΕΡΙ ΟΥΖΟΥ

Το ούζο αποτελεί ένα κατεξοχήν παραδοσιακό ποτό της Ελλάδας. Το καλοκαίρι έχει τη τιμητική του. Ιδίως, σε όλα τα παραθαλάσσια μέρη, συνδυάζεται με τους γνωστούς θαλασσιούς μεζέδες της ελληνικής κουζίνας, σκέτο, με νερό ή πάγο.

«Με βάση τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης η ονομασία «ούζο» είναι αποκλειστικά ελληνική. Με το κανονισμό 1576/89 του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θεσπίστηκαν οι γενικοί κανόνες σχετικά με τον ορισμό, την περιγραφή και την παρασκευή όλων των αλκοολούχων ποτών. Σύμφωνα λοιπόν με αυτόν για να μπορεί ένα αλκοολούχο ποτό να ονομάζεται «ούζο» πρέπει να παρασκευάζεται στην Ελλάδα και να λαμβάνεται με σύμμιξη αλκοολών που έχουν αρωματιστεί με απόσταξη ή διαισθητική με σπόρους γλυκάνισου και ενδεχομένους μάραθρον, μαστίχας από το ιθαγενές μαστιχόδενδρο της Χίου και άλλους αρωματικούς σπόρους, φυτά και καρπούς».

Αναζητώντας τις ρίζες του ούζου χαμόμαστε στα βάθη των αιώνων στον Ελληνισμό της Πόλης, της Μικράς Ασίας, της Αλεξάνδρειας. Το πιο γνωστό αλκοολούχο ποτό εκείνων των περιοχών ήταν το ρακί, που παρασκευάζονταν με απόσταξη των στέμφυλων (που προκύπτουν από την παρασκευή του κρασιού) με τη προσθήκη σπόρων γλυκάνισου και άλλων βοτάνων (μάραθρου, κοριάνδρου, κάρδαμου κ.ά.) και μαστίχας.

Η διαδικασία της απόσταξης εθεωρείτο ξεχωριστή τέχνη και γίνονταν με τελετουργικό χαρακτήρα. Χρησιμοποιούσαν ξύλα ελιάς για να γίνεται αργά ο βρασμός και να προλάβει η αλκοόλη να αιχμαλωτίσει όλο το άρωμα των σπόρων. Γινόταν μέσα σε χάλκινα καζάνια που ονομάζονταν άμβυκες και ήταν υπέρροχα διακοσμημένα, γεγονός που μαρτυρά τη σημασία και το μεράκι όλων όσων ασχολούνταν με τη διαδι-

κασία της παραγωγής. Οι τεχνίτες που ασχολούνταν με την απόσταξη ονομάζονταν «ρακιτζήδες» και ερχόμενοι με τη Μικρασιατική Καταστροφή στην Ελλάδα έφεραν την τέχνη τους και τα μυστικά της στην Ελλάδα, όπου το προϊόν της απόσταξης των στέμφυλων ονομάζονταν τσίπουρο. Έτσι λοιπόν οι γνώσεις και η εμπειρία αλληλοσυμπληρώθηκαν και προέκυψε το ούζο.

Επειδή όμως το αλκοολούχο αυτό ποτό έγινε σύντομα πολύ δημοφιλές και αγαπητό και διαδόθηκε στις εύπορες τάξεις δεν επαρκούσαν πλέον οι ποσότητες των σταφυλιών. Έτσι χρησιμοποιήθηκε σαν πρώτη ύλη αλκοόλη γεωργικής προέλευσης.

Ονομασία

Δεν υπάρχει κάποια επίσημη άποψη για την επικράτηση της λέξης «ούζο». Κατά μία εκδοχή προέκυψε σε κάποια περιοχή της Μικράς Ασίας. Σε κάποια κιβώτια που προορίζονταν για εξαγωγή στη Μασσαλία υπήρχε η ένδειξη *Uso di Massalia* (προς χρήση για την Μασσαλία) από όπου προέκυψε η λέξη ούζο.

Κατά μία άλλη εκδοχή, η ονομασία προέκυψε στον Τύρναβο της Θεσσαλίας. Εκεί ανθούσε η καλλιέργεια της φυσικής μέταξας και μάλιστα τα κουκούλια τα ξεχώριζαν, τα συσκέυαζαν και τα έστελναν στη Μασσαλία, προφανώς γιατί πετύχαιναν καλύτερη τιμή. Σε μια παρέα λοιπόν καθώς έπιναν ένα τύπο ρακίς πρότειναν στον ποτοποιό της παρέας να προσθέσει γλυκάνισο στο ποτό του. Το αποτέλεσμα ήταν τόσο ικανοποιητικό που αναφώνησε *Uso di Massalia* δηλαδή τόσο ωραίο για να χρησιμοποιηθεί στη Μασσαλία.

Το ούζο στην περιοχή Μαργαριτίου ήταν σχεδόν το μοναδικό ποτό τόσο στην καθημερινή χρήση όσο και στις γιορτές, εκδηλώσεις, γάμους κ.λπ. Δεν ήταν λίγες οι φορές που τους τελείωνε το ούζο και μεσάνυχτα να ήταν ξύπναγαν τους μαγαζάτορες και πιο

πολύ τον μακαρίτη Σωτήρη Μπακαγιάννη. Πολλοί έπιναν ούζο, πολλούς δε περισσότερους τους έπινε αυτό γιατί δεν ήταν συνηθισμένοι στο αλκοόλ με αποτέλεσμα πίνοντας δύο ρακοπότηρα να φτιάχνονται. Η συσκευασία από τα εργοστάσια γίνονταν σε λευκοσιδηρά δοχεία 18 κιλών τα οποία οι ντόπιοι ονόμαζαν «λάτες» και έτσι όσοι έπιναν πολύ

ούζο τους ονόμαζαν λάτες π.χ. Γιώργο (Λιώλης) Λάτας, Λιας ο Λάτας, ο Μήτης (Δημήτριος) Λάτας, Λάμπρος Λάτας κ.ά. Το ούζο που είχε το 90% κατανάλωση σε μας ήταν της Πατραϊκής Ποτοποιίας «ΠΙΛΑΒΑ» για αυτό και όταν θέλανε να δώσουν έμφαση στην ποσότητα που έπινε κάποιος έλεγαν «Αυτός θα πει και τον Πιλαβά». Αν πέθαινε κανείς πότης συνήθως ηλικιωμένος και δεν ήταν για κλάματα έλεγαν «αυτόν θα τον κλάψει ο Πιλαβάς».

Η κατανάλωση του ούζου είχε τα καλά και τα κακά της. Τα καλά ήταν το κέφι που έφερνε και άρχιζαν τα τραγούδια, χοροί, αστεία κ.λπ.

Τα άσχημά του ήταν, πέρα από την υγεία και τα ατυχήματα, η γκρίνια στα σπίτια... και αλίμονο στις γυναίκες τους...

Γράφοντας για το ούζο θυμήθηκα το εξής περιστατικό: Ήταν καλοκαίρι του 2002 που αγκάρεψα έναν ανηψιό μου να πάμε στο Καναλάκι με το αγροτικό του να πάρουμε κάτι μάρμαρα στο εργοστάσιο μαρμάρων του Ευθυμίου. Εκείνος (όπως έμαθα αργότερα) είχε στενή φιλία με τον συχωριανό μου Γιώργο (Λιώλη) Νάσκα, ο οποίος αγαπούσε το ουζάκι. Και οι δυο (μακαρίτες τώρα) διακρίνονταν για τους πνευματώδεις αστειόμους τους.

Ενώ, λοιπόν, περιμέναμε να μας ετοιμάσει να φορτώσουμε με ρώτησε: «Από

Ο ιδρυτής Νίκος Πιλαβάς

που είστε εσείς». Του απάντησα από την Καταβόθρα. Με σοβαρό ύφος μου λέει: Αφήσατε την κηδεία που έχετε στο χωριό και ήρθατε για μάρμαρα; Έκπληκτος στρέφομαι στον αψηφιό μου και του λέω: «Ποιος πέθανε Ανδρέα;» για να πάρω την απάντηση από τον Ευθυμίου: «Ο Λιώλης Νάσκας και γίνεται τώρα η κηδεία».

Απευθυνόμενος στον Ευθυμίου είπα: «Θα έρθουμε

άλλη μέρα να τα πάρουμε, πάμε Ανδρέα μήπως προλάβουμε». Οπότε ο Ευθυμίου μου απαντά: «Τι κάνεις έτσι; Ο Πιλαβάς είσαι;»

Ο ανηψιός μου που τους ήξερε λίγο έβαλε τα γέλια. Κατάλαβε ότι αστειεύοταν.

Γυρίζοντας στο χωριό διηγήθηκα το πάθημά μου στον ίδιο τον Γιώργο Νάσκα. Έβαλε τα γέλια αυτός και μου είπε ότι θα σου έχει δώσει δείγμα από το μάρμαρο που θα μου βάλει στο μνήμα.

Με την ευκαιρία θα πω ότι τον Γιώργο (Λιώλη) Νάσκα τον εκτιμούσα για την ευθύτητα, την μπέσα, και τη λεβεντιά του. Τους θυμάμαι με αγάπη και συγκίνηση.

Ηλίας Θεοδ. Κάλλης

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

27-01-2017

ΟΜΟΦΩΝΗ ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΤΩΝ ΒΑΝΔΑΛΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ ΤΗΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ

Οι συνεχιζόμενοι βανδαλισμοί στην πρόσφατα ανακαινισμένη, κεντρική Παιδική Χαρά της Ηγουμενίτσας, κοστίζουν ήδη επιπλέον στους Δημότες πάνω από 7.000€. Αν συνεχιστούν, ελλοχεύει ο κίνδυνος η Παιδική Χαρά να οδηγηθεί σε κλείσιμο, καθώς θα πρέπει συνεχώς να τηρούνται οι όροι της πιστοποίησης που έχουμε λάβει.

Το θέμα τέθηκε από τον Δήμαρχο κ. Ιωάννη Λώλο στο Δημοτικό Συμβούλιο, το οποίο ομόφωνα καταδίκασε τους βανδαλισμούς που έχουν γίνει τόσο στην κεντρική Παιδική Χαρά όσο και σε άλλους χώρους τους Δήμου Ηγουμενίτσας και απήυθνε κάλεσμα στους κατοίκους να συμβάλουν στην περιφρούρηση της δημοτικής περιουσίας και να ενημερώνουν το Δήμο ή τις Αρμόδιες Αρχές αν υποπέσουν στην αντίληψη τους φαινόμενα βανδαλισμού.

Γραφείο Δημάρχου
Ηγουμενίτσας

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ, ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ & ΦΙΛΩΝ
ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ Ν.ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ
«Η ΣΤΟΡΓΗ»

Ηγουμενίτσα, 24-01-2017

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΣΕ ΣΩΜΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΔΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΣΤΟΡΓΗ»

Ο Σύλλογος «Στοργή» ευχαριστεί θερμά τα μέλη και τους φίλους που προσήλθαν μαζί να ψηφίσουν στην εκλογική διαδικασία της 18ης Ιανουαρίου 2017 για την ανάδειξη του νέου Δ.Σ. και των εκπροσώπων στα όργανα των Α.με.Α. Η σύνθεση του νέου Δ.Σ. που προέκυψε μετά το πέρας των αρχαιρεσιών και τη συγκρότηση σε Σώμα έχει ως εξής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:	Κάσση Έλενα
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:	Ανδριανή Ζουμπουλιά
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:	Παπαγιάννη Άννα
ΤΑΜΙΑΣ:	Μώκου Χριστίνα
ΜΕΛΗ:	Κάτσιου Δέσποινα
	Νίκου Σοφία
	Τσώνης Βαγγέλης

Η πολύπλευρη στήριξη των μελών και των φίλων του Συλλόγου «Στοργή» οπλίζει με δύναμη το Δ.Σ. να συνεχίσει το δύσκολο έργο του. Το νεοσύστατο Δ.Σ. υπόσχεται με τη σειρά του καλή συνεργασία και πολλή δράση σε όλους τους τομείς του Συλλόγου!

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΟΡΦΙΟΥ ΚΑΙ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ

Συνεχίζω την παρουσίαση των Εκθέσεων Επιθεωρήσεων στα Δημοτικά και Νηπιαγωγεία και Δημοτικά Σχολεία της περιοχής Μαρμαριτίου τις οποίες μου παραχώρησε και επέτρεψε να δημοσιεύσω ο πρώην Προϊστάμενος της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Θεσπρωτίας κ. Κωνσταντίνος Νάτσος, τον οποίο για μία ακόμη φορά, και δημοσίως, ευχαριστώ. Ευχαριστίες και στον άμεσο συνεργάτη του κ. Ηλία Αλεξίου για την άμεση ανταπόκριση και υλοποίηση της προσφοράς.

Σκοπός της δημοσίευσης είναι να παρουσιάσω τις συνθήκες κάτω από τις οποίες έκαναν το μάθημά τους οι τότε δάσκαλοι, αλλά και τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν τα παιδιά. Και το σπουδαιότερο να τονίσω την προσπάθεια των δασκάλων να μάθουν στα παιδιά αρχές και αξίες, τη λαχτάρα των γονιών να μάθουν τα παιδιά τους γράμματα, αλλά και την αγωνία των παιδιών να ανταποκριθούν, να φανούν άξιοι των προσδοκιών των δασκάλων και των γονιών. Όλοι μαζί δάσκαλοι, γονείς, παιδιά ήθελαν ο τόπος τους, πατρίδα τους να πάει μπροστά. Ανήκουν ευχαριστίες και τιμή σε όλους. Όσο για τα σημερινά δεδομένα ουδεμία σύγκριση. Απλά οι δάσκαλοι, οι γονείς, τα παιδιά να γυρίζουν και λίγο το κεφάλι τους στο παρελθόν, στους προηγούμενους!

Επισημαίνω και τη γλώσσα που χρησιμοποιούσαν οι τότε επιθεωρητές, η οποία δεν έχει καμία σχέση με το σημερινό κατάντημα της γλώσσας μας. Όσο για τις Επιθεωρήσεις-Αξιολογήσεις, που γίνονταν τότε υποχρεωτικά, σήμερα έχουν καταργηθεί. Ήταν, είναι μία «νίκη» των συνδικαλιστών της εκπαίδευσής μας με τις ευλογίες των κομμάτων.

ΜΟΝΟΤΑΞΙΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΜΟΡΦΙΟΥ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 1936-1937

[Ημερομηνία Επιθεωρήσεως 5 Μαρτίου 1937]

Διδασκτριών. Το Σχολείον εξακολουθεί στεγαζόμενον εις τον σκοτεινόν και ακατάλληλον νάρθηκα της Εκκλησίας. Εντός του τρέχοντος σχολικού έτους πρόκειται να αποπερατωθή η συνδρομή των τοπικών πόρων το ανεγειρόμενον διδακτήριον εις τρόπον ώστε από του προσεχούς έτους να εξασφαλισθή άνετος και υγιεινή στέγη δια το σχολείον και τον διαδάσκαλον.

Ως ήτο επόμενον ουδεμία προμήθεια εις έπιπλα, εποπτικά μέσα και βιβλία εγένετο προ της αποπερατώσεως του νέου διδακτηρίου. Μόνον χάρται τινές άδεται ηγοράσθησαν δια την διδασκαλίαν της Γεωγραφίας.

Σχολικός κήπος δεν εκαλλιεργήθη. Χειροτεχνικά εργασία δεν εδιδάχθησαν.

Το Σχολείον ευρέθη σχετικώς καθαρόν.

	Μαθηταί:			Παρόντες κατά την Επιθεώρησιν		
	άρρ.	θηλ.	σύνολον	άρρ.	θηλ.	σύνολον
A'	13	5	18	10	4	14
B'	6	2	8	6	2	8
Γ'	3	1	4	3	1	4
Δ'	0	1	1	0	1	1
Ε'	2	2	4	2	2	4
ΣΤ'	3	2	5	3	2	5
Σύνολον	27	13	40	24	12	24

Είναι Ελληνόπαιδες, πλην 14 τέκνων σκηνιτών Βλαχοποιημένων. Κατά την επιθεώρησιν του Σχολείου απουσίαζον μερικοί προσβληθέντες υπό της επιδημίας της ιλαράς. Συνεπεία της απουσίας τούτων η λειτουργία η λειτουργία του σχολείου τούτου ουσιαστικώς έχει διακοπή. Εκ του ημερεσίου ελέγχου, ον εξητάσαμεν διαπιστώσαμε ότι η φοίτησις εν τω Σχολείω τούτο είναι κανονική. Πλην δύο ασθενών, από μακρού, οι λοιποί φοιτώσιν κανονικώς.

Διδάσκαλος ο Ιωάννης Κολιογιάννης εκ Χουλιαράδων Ιωαννίνων, ετών 25, έγγαμος μετά τέκνων, υγιής πτυχιούχος πεντατάξιου Διδασκαλείου Ιωαννίνων με ενός έτους υπηρεσίαν και βαθμόν ακολούθου.

Είναι επιμελής και τακτικώτατος εις το έργον του. Τηρεί μετά τάξεως τα βιβλία του σχολείου του και εκπληροί τα καθήκοντά του με ευσυνείση. Ικανός υπηρεσίας προσφέρει ως Γραμματέυς της Σχολικής Εφορείας, τα υπηρεσιακά βιβλία της οποίας τηροί κανονικά. Οι ερωτηθέντες υπ' ημών μαθηταί απήντων ορθώς επί των τεθεισών αυτοίς ερωτήσεων, δυσκολευόμενοι ολίγον κατά την έκφρασιν. Επίσης ανεγίνωσκον εις βαθμόν ικανοποιητικόν πλην εις ύφος μονότονον.

Συμπέρασμα: Ο διδάσκαλος Ιωάννης Κολιογιάννης κατέχει τη διδακτέαν ύλην. Διγακτικώς και Διοικητικώς είναι επαρκής, με καλήν κοινωνικήν εμφάνισιν, ουχί όμως και δράσιν.

ΔΙΤΑΞΙΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 1937-1938

Ημέρα Επιθεωρήσεως 25 Νοεμβρίου 1937.

Διτάξιον Σχολείον Αρρένων Μαρμαριτίου. Επιθεωρητής Θ. Φωτεινόπουλος

«Το σχολείον τούτο από των αρχών του σχολικού έτους λειτουργεί ως μονοτάξιον δεδομένου ότι ο μετατεθείς αυτόσε δ/λος Γεώργιος Ραυτόπουλος πάσχων εκ μυωπίας εκρίθη ανίκανος προς συνέχισιν των καθηκόντων του.

Το διδακτήριον έχει επισκευασθή και υδροχρωματισθή εις τρόπον ώστε να παρουσιάζει ευπρεπεστέραν ή κατά την περυσινήν επιθεώρησιν όψιν.

Εις το υλικόν αυτού προσετέθησαν μία βιβλιοθήκη και 3 καθίσματα. Αφ' ετέρου ελλείπει επαρκούς αριθμού θρανίων χρησιμοποιούνται εν των Σχολείω και έδρανα και τραπέζια του μαθητικού συσσιτίου.

Εις τα εποπτικά μέσα προσετέθησαν επί του παρόντος και τινες χάρται. Παρά του δ/λου κατηρηθήσθη προσέτι επιτυχές δειγματολόγιον διαφόρων σπόρων εκ των παραγομένων εν τη περιοχή ταύτη χρησιμοποιούμενον προσηκόντως κατά την διδασκαλίαν. Συνεστήσαμεν όπως καταρτιθώσι κατά τον αυτόν τρόπον και συλλογαί ζωολογικά, φυτολογικά κ.λπ.

Σχολική βιβλιοθήκη: ετέθησαν ήδη αι βάσεις. Ήδη εφωδιάσθη αύτη υπό του Εγκυκλοπαιδικού λεξικού του Ελευθερουδάκη και της Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους Παπαρηγόπουλου πανδέτων, δια της σειράς των τριών πρώτων εκδόσεων του Πειραματικού Σχολείου και δεκάδων ετέρων εκλεκτών εγκυκλοπαιδικών και λογοτεχνικών έργων, άτινα χρησιμοποιούνται καταλλήλως υπό του διδασκάλου. Υπεδείξαμεν την ανάγκην καταρτισμού μαθητικής τοιαύτης και τας εκ της

χρησιμοποίησεως ταύτης ωφελείας των μαθητών.

Εκ των χειροτεχνικών εργασιών διδάσκονται με αρκετήν επιμέλειαν η χαρτοκολλητική και η χορτοπλεκτική εις τας ανωτέρας ίδια τάξεις. Δια την συστηματικήν καλλιέργειαν του σχολικού κήπου ήρχισαν αι προπαρασκευαστικά εργασία εν συννενοήσει μετά του περιφερειακού γεωπόνου.

Το Σχολείον ευρέθη καθαρόν. Μετά φιλοκαλίας και καθαριότητας και τάξεως τηρούνται εισέτι τα υπηρεσιακά αυτού βιβλία. Εκ τούτων όμως ελλείπουσιν βιβλία υλικού, βιβλιοθήκης και ημερολόγιον διδασκομένης ύλης, ων διετάξαμεν την κατάρτισιν.

	Μαθηταί:			Παρόντες κατά την Επιθεώρησιν		
	άρρ.	θηλ.	σύνολον	άρρ.	θηλ.	σύνολον
A'	68	4	62	40	4	44
B'	26	1	27	26	1	27
Γ'	9	2	11	8	2	10
Δ'	7	4	11	5	4	9
Ε'	6	1	7	6	1	7
ΣΤ'	4	3	7	4	3	7
Σύνολον	120	15	135	89	15	104

Η δυσαναλογία που παρατηρείται μεταξύ του αριθμού των εγγεγραμμένων εις τα δύο κατωτέρας και τα ανωτέρας τάξεις έχει την αιτίαν της εις το παρελθόν όποτε η παρακολούθησις των διαφευγόντων την φοίτησιν ήτο χαλαρά.

Κατά το λήξαν και το τρέχον έτος χάρις εις την αυστηράν παρακολούθησιν των υποχρέων προς φοίτησιν το πρώτον και μαθηταί 10-12 ετείς εγγραφέντες εις την Α' τάξιν εξ ων 24 αδήλωτοι οίτινες το πρώτον φοιτώσιν εις το Σχολείον.

Η έλλειψις αφ' ετέρου θηλέων οφείλεται εις το γεγονός ότι δια την φοίτησιν των μουσουλμανίδων διετηρήθη ενταύθα ιδιαίτερον μονοτάξιον σχολείον θηλέων εις ο ανήκουσιν αύται. Αι δε εγγεγραμμένοι εις το δημοτικόν σχολείον αρρένων μαθήτριάι τυγχάνουσιν ελληνίδαί αιτίνας φοιτούσι μετά προθυμίας.

Οι μαθηταί είναι υγιείς εάν εξαιρέση τις ποσοστόν ελονοσοπλήκτων, και αρκετά καθαροί. Παρακολουθούν μετά ζωηρότητος τα μαθήματα και η στάσις κατ' αυτά είναι θορυβώδης. Τόσον οι σιωπηρώς εργαζόμενοι όσον και οι εκάστοτε μετά του διδασκάλου ασχολούμενοι συχνάκις διαταράττουσι την τάξιν και την ηουχίαν δια των φωνών και των θορύβων των. Βεβαίως η κατάσταση αιτή οφείλεται και εις την συγκέντρωσιν υπερεκατόν μαθητών εντός της αιτής αιθούσης, ουχ ήττον όμως δια της ενεργού εποπτείας πάντων των εν τη τάξει είναι δυνατόν να εξασφαλισθώσιν ομαλώτεροι εν τη αιθούση διδασκαλίας.

Η συμμετοχή των τακτικώς φοιτώντων μαθητών εις την εξέτασιν των διαφόρων θεμάτων ικανοποιητική, η δε στάσις των ενεργητική, ελλείπουσιν όμως τα υλικά μέσα, χώρος κατάλληλος, βιβλία, εποπτικά μέσα κ.λ.π προς εκδήλωσιν και καλλιέργειαν της ενεργητικότητος των ταύτης. Τας προς τον διδάσκαλον σχέσεις των χαρακτηρίζει ελευθερία και σεβασμός.

Διδάσκαλος: Νικόλαος Πολυχρονιάδης εκ Νεγάδων Ζαγορίου, ετών 23, άγαμος, υγιής. Πτυχιούχος 5ξίου Δ/λίου Ιωαννίνων με υπηρεσίαν 1 έτους και βαθμόν ακολούθου.

Ούτος επιθεωρείται δια πρώτην φοράν και ως εκ τούτου η διατύπωσις απηρητισμένης περί αυτού γνώμης είναι παρακεκινδυνευμένη. Φαίνεται όμως ότι πρόκειται περί φιλοτίμου νέου και επιμελούς εις το έργον του διδασκάλου. Παρ' όλο ότι απέμεινε μόνος εις το δυσδιόικητον Σχολείον τούτο, καταβάλλει αξιοπαίνους προσπάθειας όπως ο εκ της ελλείψεως δευτέρου δασκάλου αντίκτυπος επί της προόδου των μαθητών αποβή όσον το δυνατόν ανεπαίσθητος.

Εις τας μετά των κατοίκων σχέσεις του παρουσιάζεται σεμνός και αξιοπρεπής κατορθώσας να εφελκύσει την εκτίμησιν αυτών και να διατηρήση το υπέρ του Σχολείου ενδιαφέρον αυτών. Προς τους μαθητάς του φέρεται με οικειότητα και προσήνειαν. Κατά την διδασκαλίαν του χαρακτηρίζει αυτόν μεθοδική πορεία, προσπάθεια προς συστηματοποίησιν και εμπέδωσιν των διδασκομένων, προσαρμογή προς τας περί αυτεργείας των μαθητών αντιλήψεις, αλλά ατελής επεξεργασία και ύφος εστερημένον Γενικήν μόρφωσιν, διαρκώς δε επεκτείνει δια της μελέτης Διδακτικώς και διοικητικώς είναι επαρκής με την καλήν Κοινωνική εμφάνισιν. Κοινωνικήν δράσιν δεν επεδείξατο εισέτι».

Χρήστος Στεφ. Ευαγγέλου

Εύθυμες μικρές ιστορίες και ανέκδοτα

Μέρες που περνάμε σκέφτηκα να γράψω και κάτι εύθυμο, έτσι για να ξεαστούμε, έστω και λίγο, όσο διαβάσετε το κείμενο. Έψαξα και βρήκα μικρές εύθυμες ιστορίες και μερικά ανέκδοτα με την ελπίδα να μην σας απογοητεύσω.

Η κουμπάρα στη στάνη του κουμπάρου της

Η κουμπάρα, επειδή είχε πολύ καιρό να ιδεί τον κουμπάρο της τον τσοπάνο, μία μέρα ανέβηκε πάνω στη στάνη. Εκεί που κουβέντιαζαν κοίταζαν το κοπάδι που έβοσκε δίπλα στο λιβάδι. Κάποια στιγμή βλέπουν ένα κριάρι να πηγαίνει πίσω από μία προβατίνα. Και η κουμπάρα ρωτάει:

— Κουμπάρε, που ξέρει το κριάρι ότι ζητάει η πρατίνα και πάει από κοντά τσ';
— Του μυρίζεται, της απαντάει ο κουμπάρος, και συνεχίζουν την κουβέντα τους που είχαν.

Ύστερα από κάμποση ώρα ρωτάει η κουμπάρα:

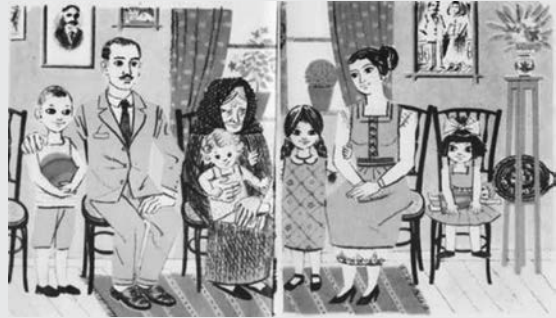
— Α, κουμπάρε, σου μυρίζει τίποτα ;
— Όχι, της απαντάει.
— Ε, τότε είσαι συναχωμένος - του λέει.

Χρήστος Στεφ. Ευαγγέλου
Πλατριά 31 Οκτώβρη 2015.

Συνέχεια στο επόμενο τεύχος

Οικογένεια

Την οικογένεια αποτελούν δύο (αρσενικό και θυλικό) ενήλικα άτομα που δεν είναι μεταξύ τους συγγενείς εξ αίματος και που έχουν παντρευτεί καθώς και τα τέκνα που θα αποκτήσουν μαζί.

Στο άρθρο 16 της Παγκόσμιας Διακήρυξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αναφέρεται «Η οικογένεια είναι φυσική και θεμελιώδης μονάδα της κοινωνίας και χρειάζεται να προστατεύεται από την κοινωνία και το κράτος».

Μέχρι πριν λίγα χρόνια τα στέφανα τα τοποθετούσαν σε στεφανωθήκες δίπλα στο εικονοστάσι για να δείξουν ότι ο γάμος είναι τόσο ιερός δεσμός όσο και η εκκλησία που τον ευλόγησε.

Η Ελληνική κοινωνία πίστευε στην ιερότητα του γάμου και της οικογένειας για αυτό δεν χάθηκε ο Ελληνισμός με τόσα δεινά που πέρασε (σκλαβιά, πολέμους κ.λπ.). Το διαζύγιο ήταν σπάνιο και οι διεζευγμένοι μειωμένης εκτιμήσεως.

Κλείνοντας την ανυσησία μου για τις αλλαγές στο θεσμό της οικογένειας θυμήθηκα τα λόγια Αγιορίτη γέροντα.

«Η ομορφότερη ζωή στον άνθρωπο είναι όταν το ζευγάρι πιστεύει βαθιά ότι οι δύο τους είναι ένας άνθρωπος».

Πρέπει να αντισταθούμε στην προσπάθεια εκείνων των δυνάμεων που επιδιώκουν τη διάλυση της οικογένειας

Ηλίας Θεοδ. Κάλλης

Οι αναγνώστες που κατοικούν στον Δήμο Μαργαριτίου και επιθυμούν να βοηθήσουν την Αδελφότητα και τα «Νέα του Μαργαριτίου», μπορούν να δώσουν τον οβολό τους στον κ. Χαράλαμπο Μπάκα ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΗ-ΠΡΑΚΤΟΡΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ στο Μαργαρίτι, παίρνοντας την σχετική απόδειξη.

Η γωνιά μας

του Χρήστου Στεφ. Ευαγγέλου

Μεγαλείο ψυχής ενός ηγέτη: Ο Θηβαίος στρατηγός Επαμεινώνδας είχε διατάξει, σε κάποια πορεία τον στρατό του, να μην περνά από τα σπαρτά. Όποιος θα παράκουε τη διαταγή του θα θανατωνόταν. Κάποιος στρατιώτης, που δεν ήξερε τη διαταγή, γιατί γύριζε από κάποιο γειτονικό χωριό, πέρασε μέσα από σπαρτά. Συνελήφθη, λοιπόν, και επρόκειτο να εκτελεσθεί. Ο στρατιώτης διαμαρτυρόταν ότι ήταν αθώος, αλλά ο Επαμεινώνδας δεν τον άκουσε. Χάρην της πειθαρχίας, έπρεπε να εφαρμοστεί η διαταγή. Τότε ο στρατιώτης όρμησε να σκοτώσει τον Επαμεινώνδα, φωνάζοντας: «Θα πέθαινα αθώος. Τώρα τουλάχιστον θα πεθάνω φταιχτής». Οι γύρω τον συγκράτησαν εγκαίρως. Και ο Επαμεινώνδας του είπε τότε: «Πριν, είχες προσβάλει την πειθαρχία και δεν μπορούσα να σε συγχωρήσω. Τώρα που προσέβαλες εμένα και αν δεν σε συγχωρήσω θα υποτεθεί ότι το έκαμα από εκδίκηση. Σου δίνω, λοιπόν, χάρη».

Απέιλησε κάποτε ο Μέγας Ναπολέων τον Καρδινάλιο των Παρισίων, πως θα λάβει αυστηρά μέτρα και θα διώξει την Εκκλησία. Ο καρδινάλιος του απάντησε: «Μη ματαιοπονείτε, Μεγαλειότατε. Δεν ημπορείτε εις τίποτε να βλάψετε την Εκκλησία του Χριστού. Εάν εμείς οι κληρικοί με την ανάρμοστη συμπεριφορά και διαγωγή μας δεν μπορούμε να γκρεμίσουμε από τις καρδιές το θείο της οικοδόμημα, πολύ περισσότερο δεν θα το κατορθώσετε εσείς εκ των έξω. Η Εκκλησία έχει θεία καταγωγή. Δεν είναι ανθρώπινο κατασκεύασμα». Εξαιρετικά αφιερωμένο στον πρώην υπουργό μας κ.κ Νικόλαο Φίλη, αλλά και προς κληρικούς μας εκείνους που προκαλούν με τις ενέργειές τους, τη συμπεριφορά τους.

Ρώτησαν σε μία παρέα γιατί δεν είμαι ενθουσιασμένος ή πιο σωστά γιατί είμαι απογοητευμένος από την υψηλή τεχνολογία. Απάντησα, ότι η εποχή μας αφήνει τον άνθρωπο έρμαιο δυνάμεων, τον υποβιβάζουν, εξουθενώνουν την ανθρωπιά του. Εξοντώνουν μέσα του την ψυχή του, την αποφλοιώνουν από το σέβας, τη στοργή, τον τρόμο, την αγάπη, τη φιλία και την ευγένεια με τα οποία ζούσε. Έτσι ένιωθε ο άνθρωπος το ρίγος του Θεού μέσα στην ύπαρξή του και όχι μόνο μέσα στον κόσμο. Γιατί έχουμε την ανάγκη της ύπαρξης του Θεού. Πώς λοιπόν να τον εξανθρωπίσει η υψηλή τεχνολογία; Πώς να του αποκαλύψει το σκοπό του «υπάρχειν» και την ιερή αναγκαιότητα του θανάτου. Ναι του θανάτου! Ο άνθρωπος έζησε για αιώνες, ως άνθρωπος επειδή κοίταζε ΕΝΤΟΣ του και ένιωθε την ΤΡΑΓΙΚΗ ΜΟΝΑΔΙΚΟΤΗΤΑ, ως ψυχή φωτισμένη από την συνείδηση του.

«**Γ**ίδα και γιδοβοσκός». Ένας ακόμη μύθος του Αίσωπου: Ένας γιδοβοσκός μάζευε τις γίδες στο μαντρί, αλλά μία από αυτές έμεινε πίσω βρίσκοντας γλυκιά τροφή. Ο βοσκός της πέταξε μία πέτρα και πέτυχε το κέρατό της, το οποίο έσπασε. Θερμοπαρακαλούσε κατόπιν τη γίδα να μη μαρτυρήσει στο αφεντικό και τότε αυτή του είπε: «Κι αν εγώ δεν μιλήσω πώς να μείνει κρυφό; Το σπασμένο κέρατο είναι φανερό για όλους». Που θα πει ότι όταν η αιτία είναι προφανής δεν είναι δυνατόν να την συγκαλύψουμε.

Ανάχαρσης ο ...«βάρβαρος»: «Κάποιος ανόητος Αθηναίος κορόιδευε μία ημέρα τον Ανάχαρση, έναν από τους επτά σοφούς της Ελλάδας, γιατί ήταν «βάρβαρος». Τον αποκάλεσε έτσι γιατί ήταν Σκύθης. Ο Ανάχαρσης χωρίς να ταραχθεί του είπε: - Είναι καλύτερα να ντρέπεται κανείς για την πατρίδα του παρά να ντρέπεται η πατρίδα του για αυτόν. Προσθέτω ότι ο Άγιος Βασίλειος για το ίδιο θέμα αναφέρει: «Ο άνθρωπος δίνει σημασία στον τόπο και όχι ο τόπος στον άνθρωπο».

Ρωτάνε γιατί γράφω για το παρελθόν, για τα παλιά. Απαντώ πως γράφω για να θυμάμαι το σήμερα! Μα γράφω και για το σήμερα για να θυμάμαι το αύριο. Γράφω και ονειρεύομαι το χθες. Το σήμερα. Το αύριο. Όσα δεν γράφονται τα παίρνει ο χρόνος. Χάνονται για πάντα. Και οι δικές μου αναμνήσεις. Γιατί ξεθωριάζουν, θα ξεθωριάσουν. Έτσι σαν τις παλιές πεταμένες σε

κάποιο συρτάρι, φωτογραφίες. Και πολύ περισσότερο οι αναμνήσεις των άλλων. Ανάμεσά τους και του αδελφού του πατέρα μου, του Μπάρμπα Θανάση. Αιχμάλωτος στον πόλεμο του γύρισε μετά από 5-6 χρόνια, ενώ των είχαν ξεγράψει. Ήταν ο παραμυθός του χωριού. Και ο πατέρας μου, τις χειμωνιάτικες νύχτες στο τζάκι και τις καλοκαιρινές στο ξεφλούδισμα των σταχυών του καλαμποκιού, έλεγε τις δικές του ιστορίες από τη γεωργική του ζωή, από το στρατό, από «όσα τραβήξαμε από τους τούρκους». Έγραφα, γράφω όσα θυμάμαι. Προσπαθώ να τα σώσω. Μάλιστα ο πατέρας μου άφησε και τετράδιο, στο εξώφυλλο του οποίου γράφει, «πως επέρασα σε όλον μου τη ζωή». Η δικαιοσύνη, η τιμιότητα, η αγάπη, η πίκρα, ο πόνος, η πίστη στο Χριστό, η ελευθερία είναι όλα μαζί καλά ζυμωμένα στα ανορθόγραφα κείμενά του. Πώς να τα αγνοήσω. Πώς να μη γράφω για αυτά. Μα είναι παρελθόν. Πέρασαν. Και λοιπόν; Υπάρχει κάτι αντίστοιχο να μου τα αντικαταστήσουν;

Ιδιαίτερα όμορφο, συγκινητικό ποίημα, ύμνος στην καρδιά της μάνας! Αν το διαβάσεις μία φορά το ξαναδιαβάζεις δύο και τρεις φορές και πέντε μέχρι να το μάθεις απέξω! Ας το απολαύσουμε: Ένα παιδί, μοναχοπαιδί, αγόρι, / αγάπησε μιας μάγισσας την κόρη. / Δεν αγαπώ, του λέει, εγώ παιδιά, / μα αν θέλεις να σου δώσω το φιλί μου, / της μάνας σου να φέρεις την καρδιά, / να ρίξω να την φάει το σκυλί μου... / Τρέχει ο νιος τη μάνα του σκοτώνει / και την καρδιά τραβά και ξεριζώνει. / Και τρέχει να την πάει, / μα σκοντάφτει και πέφτει κατάχαμα με δαύτη. / Κυλάει ο νιός και η καρδιά κυλάει. / Και την ακούν να κλαίει και να μιλάει. / Μιλάει η καρδιά της μάνας στο παιδί και λέει: / «εχτύπησε αγόρι μου» και κλαίει».

Του Καραϊσκάκη ιδιαίτερα χαρούμενο-πιπεράτο περιστατικό το οποίο αφηγείται ο βιογράφος του Δημήτριος Αινιάν. Ας το απολαύσουμε: «Στα Γιάννενα τον καιρό του Αλή Πασά, ο Καραϊσκάκης, νέος ακόμα, χόρευε μια φορά με άλλα παλικάρια. Ενώ έσερνε το τσάμικο, κι έκανε πολλές γύρες στον τόπο, όπως λεν, πέρασε την ίδια στιγμή ο Μουχτάρ πασάς, γιός του Αλήπασα. Η φουστάνελα του Καραϊσκάκη σηκώθηκε τον... ανήφορο και φάνηκαν τα πλάισακα! Πήγε στον πατέρα του και παραπονέθηκε. Κράζει τότε ο Αλήπασας τον Καραϊσκάκη και του λέει: - Τι έκαμες, ωρέ Παλιόγυφτο, στο γιό το δικό μου; - Τίποτα, πασά μου, λέει ο Καραϊσκάκης. Δεν τόθελα. Χόρευα κι έκαμα έτσι μία φορά... [κι έφερε μία γύρα]. Τότε πέρναγε ο γιός σου, ο Μουχτάρ πασάς, και θύμωσε, Τι φταίω 'γω ο μαύρος; - Πως έκαμες, ωρέ μπύρομ; - Έτσι πασά μου... - Κάμε το άλλη μία φορά, ωρέ Γιώργο! Μπράβο, ωρέ Γιώργο! Άντε τώρα!

Ιστορικό πρόσωπο ο «Παπουλάκος» [1785-1861] στην περίοδο της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Ήταν έλληνας μοναχός. Το πραγματικό του όνομα ήταν Χριστόφορος Παναγιωτόπουλος. Γεννήθηκε στα Άρμυρα των Καλαβρύτων και πέθανε στην Άνδρο. Διάβασε επιστομένα την Αγία Γραφή και αποστήθισε τους ψαλμούς του Δαβίδ. Είχε μεγάλη ευφράδεια, για αυτό κατόρθωσε να συγκινήσει τους απλοϊκούς λαϊκούς ανθρώπους και να εκμεταλλευτεί την πίστη τους. Καυτηρίαζε με τη διδασκαλία του όλους εκείνους, που ήθελαν την ίδρυση της αυτοκέφαλής Εκκλησίας της Ελλάδας. Υποστήριζε μάλιστα, ότι η χώρα μας θα γνωρίσει μεγάλες συμφορές, επειδή το βασιλικό ζεύγος, Όθωνας και Αμαλία, δεν ήταν ορθόδοξοι χριστιανοί. Η διδασκαλία του, όσο παράξενη και να ήταν, είχε μεγάλη απήχηση στις λαϊκές μάζες και πολύ πίστεψαν με φανατισμό. Το 1835 διώχθηκε από τις αρχές, αλλά κατέφυγε στην Μάνη, όπου βρήκε θερμότερους οπαδούς. Η κυβέρνηση κινητοποίησε στρατό και στόλο και με αρχηγό τον Γενναίο Κολοκοτρώνη, τον έπιασαν και τον πήγαν στις φυλακές του Ρίου. Καταδικάστηκε ισόβια κάθειρξη και από το Ρίο μεταφέρθηκε σε κάποιο μοναστήρι της Άνδρου όπου και πέθανε.

Χρήστος Στεφ. Ευαγγέλου

Άλμος, 28 Δεκεμβρίου 2016